

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Γ10/2020

(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα, την 13^η Μαΐου του έτους δύο χιλιάδες είκοσι (2020), ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.30π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Προεδρεύων: **Αδάμ Καραγλάνης, Αντιπρόεδρος**
Μέλη: **Δημήτριος Λουρίκας, μέσω τηλεδιάσκεψης**
Δημήτριος Σταθακόπουλος, μέσω τηλεδιάσκεψης
Μαρία Στυλιανίδου
Ερωφίλη Χριστοβασίλη
Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου, Π.Ε. Διοικητικού - Οικονομικού

Εισηγήτριες: Ηλιάννα Κανταρτζή, Νομικός - Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Έλενα Γούναρη, Τοπογράφος Μηχανικός – Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν οι εισηγήτριες, Ηλιάννα Κανταρτζή και Έλενα Γούναρη, με τηλεδιάσκεψη, η Αν. Προϊσταμένη του Τμήματος Γνωμοδοτήσεων, Μαρία Χριστίνα Καξιρή, η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Μελετών και Γνωμοδοτήσεων, Μίνα Καλογρίδου, καθώς και εκπρόσωποι της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου, με τηλεδιάσκεψη, οι οποίοι αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και της λήψης απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: Αίτημα για διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011, επί σχεδίου Κανονισμού Συμβάσεων Προμήθειας Προϊόντων, Παροχής Υπηρεσιών, Εκπόνησης Μελετών και Εκτέλεσης Έργων της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου Ανώνυμη Εταιρεία.

Σχετ.: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 15.04.2020 έγγραφο της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 2118/15.04.2020), με το οποίο διαβιβάζεται το εν θέματι σχέδιο Κανονισμού και το οποίο αποτελεί επανυποβολή του υποβληθέντος με το από 1532/23.03.2020 έγγραφο του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών και Διοικητικής Υποστήριξης της Εταιρείας (αρ. πρωτ. εισερχ. 1752/24.03.2020) σχεδίου.

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 15.04.2020 έγγραφο της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (στο εξής και «ΕΤΑΔ») (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 2118/15.04.2020), με το οποίο διαβιβάζεται το εν θέματι σχέδιο Κανονισμού και το οποίο αποτελεί επανυποβολή του υποβληθέντος με το από 1532/23.03.2020 έγγραφο του Γενικού Διευθυντή Οικονομικών και Διοικητικής Υποστήριξης της Εταιρείας (αρ. πρωτ. εισερχ. 1752/24.03.2020) σχεδίου διαβιβάζεται σχέδιο Κανονισμού Συμβάσεων Προμήθειας Προϊόντων, Παροχής Υπηρεσιών, Εκπόνησης Μελετών και Εκτέλεσης Έργων της εν λόγω Εταιρείας για διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011 (ΦΕΚ 204 Α') σε συνδυασμό με το άρθρο 189 παρ. 3 του ν. 4389/2016 (ΦΕΚ 94 Α').

Επισημαίνεται ότι σχέδιο του εν λόγω Κανονισμού είχε υποβληθεί στην Αρχή για παροχή σύμφωνης γνώμης το πρώτο με το υπ' αριθμ. πρωτ. 2/26.02.2018 έγγραφο του Διευθύνοντος Συμβούλου της ΕΤΑΔ (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1238/28.02.2018), σε απάντηση του οποίου εκδόθηκε το υπ' αριθμ. πρωτ. 1238/30.03.2018 έγγραφο του Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή της Αρχής περί παροχής διευκρινήσεων – προσθηκών επί του υποβληθέντος σχεδίου Κανονισμού. Στη συνέχεια, με το από 08.03.2019 έγγραφο της Νομικής Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1536/18.03.2019) υπεβλήθη στην Αρχή αίτημα παροχής σύμφωνης γνώμης επί «επικαιροποιημένου σχεδίου» Κανονισμού, επί του οποίου εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Γ7/2019 Γνώμη της Αρχής, η οποία ήταν αρνητική για τους λόγους που διαλαμβάνονται σε αυτή. Σύμφωνα με το υπό εξέταση αίτημα, το υποβληθέν σχέδιο του Κανονισμού «εκπονήθηκε σε συνέχεια της υπ' αριθμ. Γ7/2019 αρνητικής γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και σύμφωνα με τις διαλαμβανόμενες στην γνώμη αυτή παρατηρήσεις, τις οποίες υιοθετεί».

Το υποβληθέν σχέδιο Κανονισμού προτείνεται, σύμφωνα με το υπό εξέταση αίτημα, κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 377 παρ. 5 του ν. 4412/2016, 4 παρ. 9 του ν. 3139/2003 και 20 παρ. 1 του ν. 2636/1998, οι οποίες, ωστόσο, έχουν επανειλημμένα τροποποιηθεί εγείροντας τοιούτοτρόπως προβληματισμούς περί της ισχύος τους και του πεδίου εφαρμογής τους. Ειδικότερα, η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 2636/1998 υπό τον τίτλο «Έργα, προμήθειες, εκμισθώσεις και αγοραπωλησίες» προέβλεπε στην αρχική του μορφή τα εξής: «1. Με κανονισμούς που καταρτίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες ανάθεσης μελετών και εκτέλεσης έργων και εργασιών, προμηθειών κινητών πραγμάτων και εξοπλισμού και συναφών εργασιών, αγορών ακινήτων, ανταλλαγών και πωλήσεων κινητών και ακινήτων πραγμάτων και μισθώσεων, εκμισθώσεων και γενικά παραχωρήσεων χρήσης και κάθε άλλου ενοχικού ή εμπράγματος δικαιώματος σε περιουσιακά στοιχεία του Ε.Ο.Τ. και της εταιρίας.»

Ακολούθως, εκδόθηκε η διάταξη της παραγράφου 9 του άρθρου 4 του ν. 3139/2003 με την οποία ορίστηκε ότι:

«9. Οι κανονισμοί που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 20 του Ν. 2636/1998 (ΦΕΚ 198 Α΄) τροποποιούνται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας και εγκρίνονται από τη γενική συνέλευση των μετόχων της.» Με την ανωτέρω διάταξη διαφοροποιήθηκε η διαδικασία εκδόσεως των Κανονισμών της ΕΤΑΔ Α.Ε. και προβλέφθηκε ότι αυτοί «τροποποιούνται» από το Δ.Σ. και εγκρίνονται από την Γ.Σ. της εταιρείας.

Κατόπιν, εκδόθηκε ο ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α΄ 94/27-5-2016), ο οποίος με το άρθρο 184 συνέστησε την «Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.» (ΕΕΣΥΠ Α.Ε.) στην οποία, σύμφωνα με το άρθρο 188 παρ. 1 περιπτ. γ., μεταφέρθηκαν και οι μετοχές της ΕΤΑΔ Α.Ε. Στο άρθρο 189 του ν. 4389/2016 ορίζεται περαιτέρω ότι:

«1. Η Γενική Συνέλευση του μοναδικού μετόχου [της ΕΕΣΥΠ Α.Ε.] υιοθετεί Εσωτερικό Κανονισμό («Εσωτερικός Κανονισμός») που ρυθμίζει τη λειτουργία της Εταιρείας και των άμεσων θυγατρικών της, πλην του ΤΧΣ, και περιλαμβάνει ιδίως τα ακόλουθα θέματα:[...]ε) κανονισμό αναθέσεων και προμηθειών που συνάδει με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των Ευρωπαϊκών κανόνων, {όπως ερμηνεύονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ} και την Ερμηνευτική Ανακοίνωση της Επιτροπής της 1.8.2006 (ΕΕ C 179/2) των ευρωπαϊκών κανόνων, όπως ερμηνεύονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, στ) πολιτική επενδύσεων και διαχείρισης κινδύνων,[...]. [Οι εντός {} λέξεις διαγράφηκαν με το άρθρο 380 παρ. 3 περιπτ. α. του Ν. 4512/2018, ΦΕΚ Α΄ 5/17-1-2018.]

2. Μέχρι την υιοθέτηση του Εσωτερικού Κανονισμού, η Γενική Συνέλευση του μοναδικού μετόχου, κατόπιν πρότασης του Εποπτικού Συμβουλίου, δύναται να εκδίδει ειδικές αποφάσεις με τις οποίες ρυθμίζει ένα ή περισσότερα εκ των ανωτέρω θεμάτων.

3. Ο Εσωτερικός Κανονισμός της Εταιρείας τροποποιείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του μοναδικού μετόχου, κατόπιν πρότασης του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία προσυπογράφεται από το Εποπτικό Συμβούλιο.

“Για τροποποιήσεις του Κανονισμού αναθέσεων και προμηθειών της Εταιρείας ή των άμεσων θυγατρικών της απαιτείται η προηγούμενη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ.”

[Το δεύτερο εδάφιο προστέθηκε με το άρθρο 380 παρ. 3 περιπτ. γ. του Ν. 4512/2018, ΦΕΚ Α΄ 5/17.1.2018].»

Τέλος, στη παρ. 1 του άρθρου 214 («Καταργούμενες διατάξεις») του ως άνω νόμου ορίζεται ότι:

«1. Οι Εσωτερικοί Κανονισμοί λειτουργίας του ΤΑΙΠΕΔ και της ΕΤΑΔ καταργούνται από την ημερομηνία που τίθεται σε ισχύ ο Εσωτερικός Κανονισμός της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε., ο οποίος εφαρμόζεται και σε αυτές.»

Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι δεν καταργήθηκαν οι κανονισμοί δημοσίων συμβάσεων της ΕΤΑΔ Α.Ε. ούτε καταργήθηκε ρητά και η εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 20 του ν. 2636/1998, αλλά ότι οι κανονισμοί αυτοί θα καταργηθούν όταν τεθεί σε ισχύ ο Εσωτερικός Κανονισμός της ΕΕΣΥΠ Α.Ε.

Στη συνέχεια ο ν. 4412/2016 (Α΄ 147/8-8-2016) έθιξε το ειδικό καθεστώς αναθέσεων της ΕΤΑΔ Α.Ε. σε δύο σημεία, ήτοι:

α. Με το άρθρο 375 παρ. 12 καταργήθηκε η εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση κανονισμών έργων υπηρεσιών και προμηθειών από την ΕΤΑΔ Α.Ε. καθώς ορίστηκε ότι: «12. Η παράγραφος 1 του άρθρου 20 του ν. 2636/1998 (Α' 198), αντικαθίσταται ως εξής:

“Άρθρο 20

Εκμισθώσεις και αγοραπωλησίες

1. Με κανονισμούς που καταρτίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες αγορών ακινήτων, ανταλλαγών και πωλήσεων κινητών και ακινήτων πραγμάτων και μισθώσεων ακινήτων, εκμισθώσεων και γενικά παραχωρήσεων χρήσης και κάθε άλλου ενοχικού ή εμπράγματος δικαιώματος σε περιουσιακά στοιχεία του Ε.Ο.Τ. και της εταιρίας.”».

β. Με το άρθρο 377 παρ. 1 περιπτ. 41 καταργήθηκε, η αρμοδιότητα τροποποίησης των κανονισμών της ΕΤΑΔ Α.Ε. από το Διοικητικό της Συμβούλιο, καθώς ορίστηκε ότι: «1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις: [...] (41) της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3139/2003 (Α' 100)».

Το ως άνω διαμορφωθέν με το ν. 4412/2016 νομικό πλαίσιο για την ΕΤΑΔ Α.Ε. τροποποιήθηκε με το άρθρο έκτο του ν. 4431/2016 (ΦΕΚ Α' 207/4-11-2016) στο οποίο ορίστηκε ότι:

«Το άρθρο 377 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) τροποποιείται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Ν. 4412/2016, ως εξής:

α) Η περίπτωση 41 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 καταργείται.

β) Στην παράγραφο 5 του άρθρου 377 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Ομοίως, εξακολουθούν να ισχύουν και δεν θίγονται από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου οι διατάξεις:

α) της περίπτωσης ια' της παρ. 9 του άρθρου 4 του Ν. 3864/2010 (Α' 119),

β) της παρ. 9 του άρθρου 4 του Ν. 3139/2003 (Α' 100),

γ) των παραγράφων 1 περίπτωση ε' και 2 του άρθρου 189 του Ν. 4389/2016 (Α' 94), καθώς και οι κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες από τα αρμόδια όργανα αποφάσεις. Οι φορείς της παρούσας παραγράφου μπορούν με τους οικείους Κανονισμούς να θεσπίζουν παρεκκλίσεις από την εθνική νομοθεσία δημοσίων συμβάσεων για αναθέσεις άνω και κάτω των χρηματικών ορίων που προβλέπονται με τις διατάξεις του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, τηρουμένης σε κάθε περίπτωση της οικείας νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των Ευρωπαϊκών κανόνων, όπως ερμηνεύονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ και την Ερμηνευτική Ανακοίνωση της Επιτροπής της 1.8.2006 (ΕΕ C 179/2)».

Εν συνεχεία, δημοσιεύθηκαν οι με αριθμ. 87/2020 και 99/2020 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου (Διαδικασία Αναστολών), σύμφωνα με τις οποίες, ελλείψει ρητής καταργητικής διάταξης, εξακολουθεί να είναι σε ισχύ ο, δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν.2636/1998 και της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3139/2003, Κανονισμός της ΕΤΑΔ Α.Ε.

Εκ των ανωτέρω διαλαμβανομένων προκύπτει ότι, κατόπιν των επάλληλων τροποποιήσεων των προαναφερθέντων εξουσιοδοτικών διατάξεων, το υποβληθέν σχέδιο Κανονισμού ερείδεται στις διατάξεις των παρ. 5 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016 και της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3139/2003.

Συναφώς, επισημαίνεται ότι με την με αριθμό 427/23.10.2013 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και την από 03.12.2013 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της ΕΤΑΔ Α.Ε. εγκρίθηκε η έκδοση Κανονισμού Ανάθεσης και Εκτέλεσης Συμβάσεων Προμήθειας Προϊόντων Παροχής Υπηρεσιών και Εκπόνησης Μελετών, η οποία τέθηκε σε ισχύ από 01.01.2014 δυνάμει της απόφασης που ελήφθη κατά την με αριθμό 430/9.12.2013 συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου. Σύμφωνα, άλλωστε, με το από 08.03.2019 προαναφερθέν αρχικό αίτημα της ΕΤΑΔ Α.Ε. (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1536/18.03.2019) για παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011, το υποβληθέν σχέδιο Κανονισμού τροποποιεί και συνενώνει σε ενιαίο κείμενο τους Κανονισμούς ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων της ΕΤΑΔ, «όπως αυτοί καταρτίστηκαν από το ΔΣ (απόφαση της υπ' αριθμ. 427/23.10.2013 συνεδρίασης) και εγκρίθηκαν από τη ΓΣ την 3^η.12.2013» με σκοπό «την προσαρμογή τους στην οδηγία 2014/24/ΕΕ κατά τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016».

Το κείμενο του ως άνω σχεδίου Κανονισμού παρατίθεται ως διαβιβάστηκε στην Αρχή στο συνημμένο **Παράρτημα**.

II. Αρμοδιότητα Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011, «[...] γγ) Οι λοιπές κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου, εξαιρουμένων των προκηρύξεων, **καθώς και οι κανονισμοί άλλων δημοσίων οργάνων και αναθετουσών αρχών**, όπως ιδίως οι κανονισμοί που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 2286/1995, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας των κατά περίπτωση αρμόδιων ελεγκτικών διοικητικών οργάνων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, κατά το μέρος που οι εν λόγω πράξεις και κανονισμοί ρυθμίζουν θέματα δημοσίων συμβάσεων, **εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη** της Αρχής. Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της παρούσας περίπτωσης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση των ανωτέρω σχεδίων διατάξεων στην Αρχή, με μέριμνα του οικείου οργάνου. Με την άπρακτη παρέλευση της άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής.».

Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι το υποβληθέν σχέδιο Κανονισμού αφορά σε κανονισμό αναθέτουσας αρχής που ρυθμίζει θέματα δημοσίων συμβάσεων, συντρέχει αρμοδιότητα της Αρχής περί παροχής σύμφωνης γνώμης. Η αρμοδιότητα της Αρχής περί παροχής σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011 επί του υποβληθέντος σχεδίου Κανονισμού επιβεβαιώνεται, εν προκειμένω, και στην παρ. 3 του άρθρου 189 του ν. 4389/2016, η οποία ορίζει ότι «[...] Για τροποποιήσεις του Κανονισμού Αναθέσεων και Προμηθειών της Εταιρείας ή των άμεσων θυγατρικών της απαιτείται η προηγούμενη γνώμη¹ της ΕΑΑΔΗΣΥ».

III. Συναφείς Διατάξεις

1. Με τις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 12 του ν. 2636/1998 (ΦΕΚ Α' 198) προβλέπεται η σύσταση ανώνυμης εταιρίας για τη διαχείριση της περιουσίας του Ε.Ο.Τ. Ειδικότερα, προβλέπονται τα εξής: «1. *Συνιστάται ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ Ε.Ο.Τ."*. 2. *Η εταιρία λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και διέπεται από*

¹ Πρβλ. Γ7/2019 Γνώμη ΕΑΑΔΗΣΥ.

τις διατάξεις του νόμου αυτού και συμπληρωματικώς από τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920.3. Η διάρκεια της εταιρίας είναι ενενήντα εννέα (99) έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Έδρα της εταιρίας ορίζεται με το καταστατικό ο δήμος του νομού Αττικής.»

2. Η ΕΤΑΔ ΑΕ προέκυψε εκ της μετονομασίας της ανώνυμης εταιρείας Αξιοποίησης Περιουσίας ΕΟΤ, η οποία συστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 2636/1998 (ΦΕΚ Α' 198) με μοναδικό μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο. Ειδικότερα, με την **παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 2837/2000 (ΦΕΚ Α 178)** ορίζεται ότι:

" 4. Η ανώνυμη εταιρία, Αξιοποίησης Περιουσίας Ε.Ο.Τ. που συστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 2636/1998 μετονομάζεται σε "ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ". Το σύνολο των μετοχών της εταιρίας περιέρχεται στο Ελληνικό Δημόσιο ατελώς και χωρίς αντάλλαγμα. Η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στην εταιρία δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι κατώτερη από το 51% του μετοχικού κεφαλαίου".

3. Με την **παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 2636/1998 (ΦΕΚ Α' 198)** όπως αυτή αναβίωσε με το άρθρο έκτο του ν. **4431/2016 (ΦΕΚ Α' 207)**, ορίζεται ότι: «1. Με κανονισμούς που καταρτίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες ανάθεσης μελετών και εκτέλεσης έργων και εργασιών, προμηθειών κινητών πραγμάτων και εξοπλισμού και συναφών εργασιών, αγορών ακινήτων, ανταλλαγών και πωλήσεων κινητών και ακινήτων πραγμάτων και μισθώσεων, εκμισθώσεων και γενικά παραχωρήσεων χρήσης και κάθε άλλου ενοχικού ή εμπράγματος δικαιώματος σε περιουσιακά στοιχεία του Ε.Ο.Τ. και της εταιρίας. [...]».

4. Με την **παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3139/2003 (ΦΕΚ Α' 100)**, όπως αυτή αναβίωσε με το άρθρο έκτο του ν. **4431/2016 (ΦΕΚ Α' 207)**, ορίζεται ότι: «[...] 9. Οι κανονισμοί που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 20 του Ν. 2636/1998 (ΦΕΚ 198 Α) τροποποιούνται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας και εγκρίνονται από τη γενική συνέλευση των μετόχων της [...]».

5. Με την παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 3878/2010 (ΦΕΚ Α' 161) προβλέπεται ότι: «[...] 4. Η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία "Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Ανώνυμη Εταιρεία" δεν υπάγεται στις διατάξεις που αφορούν τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, εκτός από εκείνες που ρητά ορίζεται ότι εφαρμόζονται και σε αυτήν.[...]».

6. Με το **άρθρο 188 του ν. 4389/2016 (ΦΕΚ Α' 94)** ορίζεται ότι η ΕΤΑΔ θεωρείται άμεση θυγατρική της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε στην οποία μεταβιβάζεται άνευ ανταλλάγματος το σύνολο των μετοχών της ΕΤΑΔ από το Ελληνικό Δημόσιο. Ειδικότερα, με την εν λόγω διάταξη ορίζεται ότι: «1. Από την απόκτηση της νομικής προσωπικότητας της Εταιρείας τα κατωτέρω νομικά πρόσωπα, των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ή οι τίτλοι που το ενσωματώνουν μεταβιβάζονται στην Εταιρεία ή συστήνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, θεωρούνται για τους σκοπούς του παρόντος νόμου άμεσες θυγατρικές (οι «άμεσες θυγατρικές»):

α. Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

β. Το Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου του ν. 3986/2011 (Α' 152) («ΤΑΙΠΕΔ»).

γ. Η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου ΑΕ του ν. 2636/1998 (Α' 198) («ΕΤΑΔ»).

δ. Η Εταιρεία Δημοσίων Συμμετοχών Α.Ε., η οποία συστήνεται σύμφωνα με την παράγραφο 8.

Δημόσιες επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα του ν. 3429/2005 που το μετοχικό τους κεφάλαιο ή ο έλεγχος μεταβιβάζεται στην Εταιρεία σύμφωνα με το άρθρο 197 θεωρούνται για τους σκοπούς του παρόντος νόμου λοιπές θυγατρικές (οι «λοιπές θυγατρικές»). [...]

3. Κάθε άμεση θυγατρική της Εταιρείας διαχειρίζεται τα περιουσιακά στοιχεία της ανεξάρτητα από τις άλλες. Εκτός αν προβλέπεται ρητά διαφορετική ρύθμιση στον παρόντα νόμο, καμία από τις άμεσες θυγατρικές δεν μπορεί να παρέχει επιδότηση ή άλλη οικονομική ενίσχυση σε άλλη άμεση θυγατρική. Οι συναλλαγές μεταξύ της Εταιρείας και των άμεσων θυγατρικών ή μεταξύ των λοιπών θυγατρικών της Εταιρείας πραγματοποιούνται με διαφάνεια και όρους ελεύθερης αγοράς και υπάγονται στους κανόνες που τίθενται στον Εσωτερικό Κανονισμό του άρθρου 189.

Για συναλλαγές μεταξύ των ανωτέρω νομικών προσώπων, η αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, απαιτείται η προηγούμενη έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, εκτός αν αυτές δεν εξέρχονται των ορίων των τρεχουσών συναλλαγών, οπότε αρκεί απλή γνωστοποίηση της εν λόγω συναλλαγής στο Διοικητικό Συμβούλιο της. Η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της παροχής πιστώσεων, από πιστωτικά ιδρύματα, στο μέτρο που αυτά θεωρηθούν έμμεσες θυγατρικές της Εταιρείας, αποτελούν τρέχουσες συναλλαγές των εν λόγω πιστωτικών ιδρυμάτων και δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της παρούσας παραγράφου. Η παρούσα παράγραφος δεν επηρεάζει τη δυνατότητα της Εταιρείας να επενδύει με οποιονδήποτε τρόπο έσοδά που προορίζονται για επενδύσεις σύμφωνα με το άρθρο 200, σε οποιαδήποτε εκ των άμεσων ή λοιπών θυγατρικών» ή, σε οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο αυτών. [...]

7. Η πλήρης κυριότητα, νομή και κατοχή του συνόλου των μετοχών της ΕΤΑΔ μεταβιβάζεται από το Ελληνικό Δημόσιο άνευ ανταλλάγματος στην Εταιρεία δυνάμει του παρόντος νόμου. Η ΕΤΑΔ εξακολουθεί να διέπεται από τις διατάξεις του ν. 2636/1998 (Α`198)."

7. Σύμφωνα με το **άρθρο 189 του ν. 4389/2016 (ΦΕΚ Α' 94)**, όπως τροποποιήθηκε με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 380 παρ. του ν. 4512/2018 (ΦΕΚ Α' 5), προβλέπεται ότι:

1. Η Γενική Συνέλευση του μοναδικού μετόχου υιοθετεί Εσωτερικό Κανονισμό («Εσωτερικός Κανονισμός») που ρυθμίζει τη λειτουργία της Εταιρείας και των άμεσων θυγατρικών της, πλην του ΤΧΣ, και περιλαμβάνει ιδίως τα ακόλουθα θέματα: [...] ε) κανονισμό αναθέσεων και προμηθειών που συνάδει με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των Ευρωπαϊκών κανόνων και την Ερμηνευτική Ανακοίνωση της Επιτροπής της 1.8.2006 (ΕΕ C 179/2) των ευρωπαϊκών κανόνων, όπως ερμηνεύονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, [...]

2. Μέχρι την υιοθέτηση του Εσωτερικού Κανονισμού, η Γενική Συνέλευση του μοναδικού μετόχου, κατόπιν πρότασης του Εποπτικού Συμβουλίου, δύναται να εκδίδει ειδικές αποφάσεις με τις οποίες ρυθμίζει ένα ή περισσότερα εκ των ανωτέρω θεμάτων.

3. Ο Εσωτερικός Κανονισμός της Εταιρείας τροποποιείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του μοναδικού μετόχου, κατόπιν πρότασης του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία προσυπογράφεται από το Εποπτικό Συμβούλιο. Για τροποποιήσεις του Κανονισμού αναθέσεων και προμηθειών της Εταιρείας ή των άμεσων θυγατρικών της απαιτείται η προηγούμενη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ. [...]".[Το δεύτερο εδάφιο της παρ.3 προστέθηκε με το άρθρο 380 παρ. 3 του ν. 4512/2018 (ΦΕΚ Α' 5/2018).

8. Με την **παρ. 5 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016**, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο έκτο του ν. 4431/2016 (ΦΕΚ Α' 207), προβλέπονται τα εξής:«5. Η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3986/2011 (Α' 152) και οι, σύμφωνα με αυτήν εκδοθείσες αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών εξακολουθούν να

ισχύουν και μετά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Ομοίως, εξακολουθούν να ισχύουν και δεν θίγονται από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου οι διατάξεις:

α) της περίπτωσης ια` της παρ. 9 του άρθρου 4 του Ν. 3864/2010 (Α` 119),

β) της παρ. 9 του άρθρου 4 του Ν. 3139/2003 (Α` 100),

γ) των παραγράφων 1 περίπτωση ε` και 2 του άρθρου 189 του Ν. 4389/2016 (Α` 94), καθώς και οι κατ` εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες από τα αρμόδια όργανα αποφάσεις. Οι φορείς της παρούσας παραγράφου μπορούν με τους οικείους Κανονισμούς να θεσπίζουν παρεκκλίσεις από την εθνική νομοθεσία δημοσίων συμβάσεων για αναθέσεις άνω και κάτω των χρηματικών ορίων που προβλέπονται με τις διατάξεις του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, τηρουμένης σε κάθε περίπτωση της οικείας νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των Ευρωπαϊκών κανόνων, όπως ερμηνεύονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ και την Ερμηνευτική Ανακοίνωση της Επιτροπής της 1.8.2006 (ΕΕ C 179/2)».

IV. Επί του εφαρμοστέου δικαίου, του πεδίου εφαρμογής και του περιεχομένου του υπό εξέταση σχεδίου Κανονισμού

Το προτεινόμενο σχέδιο Κανονισμού περιέχει διατάξεις που αφορούν την ανάθεση, την έννομη προστασία κατά τη διαδικασία της ανάθεσης καθώς και την εκτέλεση των συμβάσεων που αναθέτει η ΕΤΑΔ Α.Ε. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κανονισμού, το αντικείμενο αυτού οριοθετείται, κατόπιν και των επισημάνσεων της Αρχής στην υπ` αριθμ. Γ7/2019 Γνώμη, ως εξής: «*Αντικείμενο του παρόντος Κανονισμού είναι ο καθορισμός των όρων και προϋποθέσεων με τους οποίους συνάπτονται και εκτελούνται συμβάσεις προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου Α.Ε.» και το διακριτικό τίτλο «ΕΤΑΔ Α.Ε.»*, για τους σκοπούς και τη λειτουργία της, σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και, της οδηγίας 89/665/ΕΟΚ, όπως ισχύουν και έχουν ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με συγκεκριμένες διατάξεις του ν. 4412/2016, καθώς και των άρθρων 4 παρ. 9 του ν. 3139/2003 (Α'100), 189 παρ. 1 περ. ε) του ν. 4389/2016 (Α' 94) και 377 παρ. 5 του ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως ισχύουν».

Το υπό εξέταση σχέδιο Κανονισμού, ως προελέχθη, ερείδεται στις ως άνω αναφερόμενες εξουσιοδοτικές διατάξεις των άρθρων 377 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και 4 παρ. 9 του ν. 3139/2003, η διατύπωση και η επάλληλη τροποποίηση των οποίων έχει γεννήσει ερμηνευτικά ζητήματα αναφορικά τόσο με το πεδίο εφαρμογής αυτού όσο και με το εφαρμοστέο επί του Κανονισμού δίκαιο, τα οποία αναλύονται κατωτέρω.

A. Ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο επί του σχεδίου Κανονισμού

Στην προαναφερόμενη υπ` αριθμ. Γ7/2019 Γνώμης της Αρχής, αναδείχθηκε ως κομβικής σημασίας το θέμα του εφαρμοστέου επί του Κανονισμού δικαίου, ήτοι εάν, εν προκειμένω, εφαρμοστέο δίκαιο αποτελεί το παράγωγο δίκαιο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ ή οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, οι οποίες ενσωματώνουν την άνω οδηγία, δεδομένου ότι στο τότε υποβληθέν σχέδιο Κανονισμού υπήρχαν παραπομπές μόνο στα άρθρα της Οδηγίας και όχι στις διατάξεις του ν. 4412/2016, οι οποίες τις ενσωματώνουν. Επί του εν λόγω θέματος η Αρχή στην ως άνω Γνώμη επεσήμανε ότι «*πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο εθνικός νομοθέτης με τη θέση σε εφαρμογή της παραγράφου 5 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016 δεν καταλείπει στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής την επιλογή της απόκλισης ή της μη εφαρμογής των κρίσιμων*

εφαρμοστικών μέτρων που ο ίδιος έχει καταλήξει για τη μεταφορά της Οδηγίας και την ολοκλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού της. Επομένως, η υποχρεωτικότητα της εν λόγω Οδηγίας ως παράγωγου κοινοτικού δικαίου δεν εξαντλείται στις διατάξεις της, όπως ενσωματώθηκαν με το ν. 4412/2016, αλλά επεκτείνεται και στα κρίσιμα βασικά μέτρα εφαρμογής που επέλεξε ο μεταφέρων νομοθέτης, απολύτως αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον ενωσιακό νομοθέτη αποτελέσματος. Κατά τα ανωτέρω, οι επιτρεπόμενες από την παρ. 5 του άρθρου 377 αποκλίσεις από την εθνική νομοθεσία νοούνται ως περιοριζόμενες σε επιλογές του εθνικού νομοθέτη που δεν αφορούν σε κρίσιμα μέτρα εφαρμογής της Οδηγίας. Σε κάθε περίπτωση, οι σχετικές αποκλίσεις ελέγχονται κατά περίπτωση υπό το φως των ανωτέρω σκέψεων. Κατά συνέπεια, η ερμηνευόμενη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016, δε θα μπορούσε να οδηγήσει στη δυνάμει εταιρικού κανονισμού και κατά τη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, ιδίως στο βαθμό που το συγκεκριμένο κράτος μέλος, εν προκειμένω η χώρας μας, θεσπίζει υποχρεωτικά μέτρα εφαρμογής υποχρεώνοντας τις αναθέτουσες αρχές να εφαρμόσουν με συγκεκριμένο τρόπο τις ρυθμίσεις αυτές» και αποφάνθηκε ότι «προς εξασφάλιση της απαιτούμενης ασφάλειας δικαίου και άρση οποιασδήποτε τυχόν ασάφειας ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο επί του υπό εξέταση Κανονισμού, δέον όπως συμπληρωθούν οι διατάξεις του με επιπρόσθετη παραπομπή και στις διατάξεις του ν. 4412/2016, οι οποίες σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να εφαρμόζονται στο βαθμό που είτε μεταφέρουν τις διατάξεις της Οδηγίας είτε αποτελούν υποχρεωτικά μέτρα εφαρμογής για την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχονται από την οδηγία».

Συνεπώς, η Αρχή, σύμφωνα με την ανωτέρω διατυπωθείσα ερμηνευτική της προσέγγιση ως προς την έκταση ενωσιακού επιπέδου υποχρεωτικότητας των διατάξεων του ν.4412/2016, δέχεται ότι η υποχρεωτικότητα της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ως παράγωγου κοινοτικού δικαίου, δεν εξαντλείται στις διατάξεις της, όπως ενσωματώθηκαν με το ν. 4412/2016, αλλά επεκτείνεται και στα κρίσιμα βασικά μέτρα εφαρμογής που επέλεξε ο μεταφέρων νομοθέτης, εκείνα, δηλαδή, που κρίνονται απολύτως αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον ενωσιακό νομοθέτη αποτελέσματος. Κατά τα ανωτέρω, συμπεραίνει η Αρχή, οι επιτρεπόμενες από την παρ. 5 του άρθρου 377, με την οποία προβλέπεται με σαφήνεια ως όριο των παρεκκλίσεων το ενωσιακό ή ευρωπαϊκό δίκαιο, αποκλίσεις από την εθνική νομοθεσία νοούνται ως περιοριζόμενες σε επιλογές του εθνικού νομοθέτη που δεν αφορούν σε κρίσιμα και υποχρεωτικά μέτρα εφαρμογής της Οδηγίας. Σε κάθε περίπτωση, οι σχετικές αποκλίσεις ελέγχονται κατά περίπτωση υπό το φως των ανωτέρω παραδοχών.

B. Ως προς το πεδίο εφαρμογής του υπό εξέταση σχεδίου Κανονισμού

Καταρχάς, δέον όπως επισημανθεί ότι με τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016 παρέχεται εξουσιοδότηση στους ως αναφερόμενους σε αυτήν φορείς, μεταξύ των οποίων και στην ΕΤΑΔ Α.Ε., να θεσπίζουν, με τους οικείους Κανονισμούς τους, παρεκκλίσεις από την εθνική νομοθεσία δημοσίων συμβάσεων για αναθέσεις άνω και κάτω των ορίων τηρουμένης σε κάθε περίπτωση της οικείας νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των Ευρωπαϊκών κανόνων, όπως ερμηνεύονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ και την Ερμηνευτική Ανακοίνωση της Επιτροπής της 1.8.2006 (ΕΕ C 179/2).

Με βάση τα ανωτέρω και τις προαναφερόμενες υπό στοιχείο (Α) παραδοχές, επισημαίνεται ότι η δυνατότητα παρέκκλισης, δυνάμει της ως άνω εξουσιοδοτικής διάταξης, παρέχεται αποκλειστικά και μόνο με την έγκριση του οικείου Κανονισμού, και, ως εκ τούτου, δεν δύναται να θεσπίζονται παρεκκλίσεις το πρώτον με τα έγγραφα της σύμβασης.

Περαιτέρω, σύμφωνα και με τα ανωτέρω, όπου ελλείπει ρητή και σαφής ρύθμιση στον Κανονισμό, με την οποία να προβλέπεται παρέκκλιση από τις εθνικές διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων (εξυπακούεται όχι από τις διατάξεις του δικαίου των οδηγίων), πρέπει να γίνει δεκτό ερμηνευτικά ότι **εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν.4412/2016, στο βαθμό που αυτές δεν απάδουν αισθητά προς τη φύση και τη λειτουργία των κανόνων που θεσπίζονται με τον εν λόγω Κανονισμό.**

Περαιτέρω, παραμένει η επισήμανση αναφορικά με την προβληματική που διατυπώθηκε τόσο στο υπ' αριθμ. πρωτ. 1238/30.03.2018 έγγραφο της Αρχής, όσο και στην υπ' αριθμ. Γ7/2019 Γνώμη της Αρχής σχετικά με τις προτεινόμενες με το σχέδιο Κανονισμού διατάξεις για την έννομη προστασία κατά τη διαδικασία ανάθεσης των συμβάσεων, οι οποίες παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016 (άρθρα 345 έως 374) περί έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 60.000 ευρώ κι ως τα όρια του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 ιδρύοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, τη δικαιοδοσία των Διοικητικών Δικαστηρίων για την εκδίκαση προσφυγών που ασκούνται κατά αποφάσεων ή παραλείψεων της ΕΤΑΔ. Για το εν λόγω ζήτημα, η Αρχή αποφάνθηκε με την προηγηθείσα Γνώμη της ότι η παρέκκλιση με τις διατάξεις του προτεινόμενου Κανονισμού από τις νομοθετικές ρυθμίσεις για την αρμοδιότητα και τη δικαιοδοσία των Δικαστηρίων και για τις συμβάσεις από 60.000 ευρώ και έως τα κατώτατα όρια εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ ενδεχομένως να απαιτεί συγκεκριμένη προς τούτο **νομοθετική ρύθμιση**, η οποία, ωστόσο, δεν έχει λάβει χώρα.

Γ. Γενικά επί των ρυθμίσεων

Εκ των διαλαμβανομένων στο υποβληθέν σχέδιο Κανονισμού προκύπτει ότι οι προτεινόμενες διατάξεις περιέχουν αναλυτικές ρυθμίσεις, οι οποίες παραπέμπουν στις σχετικές διατάξεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ καθώς και στις διατάξεις του ν. 4412/2016, που ενσωματώνουν αυτές, οδηγώντας στο συμπέρασμα ότι η αναθέτουσα αρχή υιοθέτησε τις θέσεις της Αρχής επί του θέματος του εφαρμοστέου επί του Κανονισμού δικαίου. Περαιτέρω, τονίζεται ότι η Εταιρεία θα πρέπει να παρακολουθεί και να αναπροσαρμόζει τις διαδικασίες της με βάση τις εθνικές επιλογές ως προς τη συμμόρφωση της χώρας με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις της (ενδεικτικά αναφέρονται η προσαρμογή των eForms στο πλαίσιο του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1780 της Επιτροπής της 23ης Σεπτεμβρίου 2019 για την κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986 («ηλεκτρονικά έντυπα»).

Ως προς τις ρυθμίσεις του προτεινόμενου Κανονισμού που παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του ν. 4412/2016, οι οποίες ενσωμάτωσαν τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και τις επιλογές του εθνικού νομοθέτη, σημειώνεται ότι στη ρύθμιση του άρθρου 35 του Κανονισμού («*Λόγοι Αποκλεισμού*») δεν αναφέρεται η επιτροπή του άρθρου 73 παρ. 9 του ν. 4412/2016 αναφορικά με την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων που δύναται να λάβει ένας οικονομικός φορέας προκειμένου να μην αποκλειστεί από τη διαδικασία ανάθεσης. Επ' αυτού τονίζεται ότι η αξιολόγηση της επάρκειας των επανορθωτικών μέτρων σε κεντρικό επίπεδο αποτελεί κεντρική επιλογή στο πλαίσιο των εφαρμοστικών μέτρων που υποχρεούνται να λάβουν τα κράτη μέλη ως προς την υλοποίηση συστήματος αποκλεισμού με βάση τις διατάξεις των οδηγιών. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Αρχής, με προφορική δήλωση των εκπροσώπων της ΕΤΑΔ, συμφωνήθηκε ότι θα υιοθετηθεί η σχετική παρατήρηση της Αρχής και ότι θα συμπληρωθεί η διάταξη του άρθρου 35 με σχετική παραπομπή στην παρ. 9 του άρθρου 73 του ν.4412/2016, ούτως ώστε να μην υφίσταται απόκλιση από τη σχετική διάταξη του ν.4412/2016.

Επίσης, στον προτεινόμενο Κανονισμό δεν υφίσταται αναφορά στην υποχρέωση δημοσιοποίησης στοιχείων των συμβάσεων που συνάπτονται από την Εταιρεία στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν. 4412/2016. Το εν λόγω μητρώο, πέρα από τους σκοπούς δημοσιότητας και διαφάνειας που εξυπηρετεί, αποτελεί απαραίτητο μέσο για την παρακολούθηση της εφαρμογής των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 340 επ. του ν. 4412/2016.

Κατόπιν τούτων, επισημαίνεται, ότι δεν θα πρέπει να περιλαμβάνονται παρεκκλίσεις από διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, οι οποίες συνιστούν κομβικές θεσμικές πολιτικές επιλογές της Πολιτείας και οι οποίες αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό, τον εξορθολογισμό των διοικητικών διαδικασιών, την επαύξηση της αποτελεσματικότητας και την ενίσχυση της διαφάνειας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Τέτοιες είναι ιδίως η ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων με τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.) (ν. 4155/2013), η ανάρτηση πληροφοριών και στοιχείων των δημοσίων συμβάσεων στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.Δ.Η.Σ.) (ν. 4013/2011), συνεκτιμώμενου και του γεγονότος ότι οι πολιτικές αυτές αποτελούν τους πυλώνες του προγράμματος μεταρρύθμισης του ελληνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων.

Καταληκτικά, σημειώνεται ότι, όσον αφορά τις συμβάσεις άνω των ορίων, ο Κανονισμός θα μπορούσε με τη γνήσια παραπομπή στις διατάξεις του ν. 4412/2016, που ενσωματώνουν σχετικές ρυθμίσεις της Οδηγίας 2014/24, να ρυθμίσει όσα ορίζει ο παραπεμπόμενος νόμος, όπως κάθε φορά θα ισχύει, όσες αλληλοδιάδοχες τροποποιήσεις κι αν υποστεί. Γι' αυτό κρίνεται σκόπιμο να προβλεφθεί μια τέτοια ρήτρα γνήσιας παραπομπής στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού.

Δ. Ως προς το περιεχόμενο του υπό εξέταση σχεδίου Κανονισμού

Σύμφωνα με το υπό εξέταση αίτημα, ο προτεινόμενος Κανονισμός «εκπονήθηκε σε συνέχεια της υπ' αριθμ. Γ7/2019 αρνητικής γνώμης εκ μέρους της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και σύμφωνα με τις διαλαμβανόμενες στην γνώμη αυτή παρατηρήσεις, τις οποίες υιοθετεί. Πράγματι, αξιολογώντας, εκ πρώτης όψεως, το περιεχόμενο του υπό κρίση σχεδίου Κανονισμού, διαφαίνεται ότι, εν πολλοίς, έχουν ληφθεί υπόψη κατά την εκπόνησή του οι παρατηρήσεις της υπ' αριθμ. Γ7/2019 Γνώμης της Αρχής. Με την παρούσα, ωστόσο, επισημαίνονται σημεία τα οποία δεν ήταν ευχερές να επισημανθούν κατά την εξέταση του προηγούμενου σχεδίου, επί του οποίου εκδόθηκε η ως άνω Γνώμη της Αρχής, λόγω του ότι δεν είχαν ληφθεί υπόψη οι διατάξεις του ν. 4412/2016, οι οποίες ενσωματώνουν τις διατάξεις της Οδηγίας.

Τούτων δοθέντων, ο έλεγχος εκ μέρους της Αρχής των διατάξεων του προτεινόμενου Κανονισμού αποσκοπεί, καταρχήν, στον εντοπισμό τυχόν διαφορών των προτεινόμενων διατάξεων με αυτές τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ, ως αυτές ενσωματώθηκαν, και σε κάθε περίπτωση στη δημιουργία ενός συνεκτικού νομικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις, το οποίο θα είναι συμβατό με τις επιταγές της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων και τις γενικές αρχές της ίσης μεταχείρισης, απαγόρευσης διακρίσεων και διαφάνειας και θα περιέχει σαφείς διατάξεις οι οποίες δεν θα καθιστούν δυσχερή την εφαρμογή τους και το δικαστικό έλεγχο επ' αυτών.

Το αυτό ισχύει και για τις διατάξεις περί την εκτέλεση των συμβάσεων (άρθρα 53 – 81 του Κανονισμού), οι οποίες παρεκκλίνουν από τις ρυθμίσεις του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ο ρόλος των εν λόγω παρατηρήσεων, με τις οποίες εντοπίζονται σημεία παρέκκλισης των προτεινόμενων διατάξεων από τις αντίστοιχες του ν. 4412/2016, περιορίζεται στο να συμβάλει στη σύνταξη ενός ορθού νομοτεχνικά και ουσιαστικά κειμένου

(πέρα από τον έλεγχο των διατάξεων που αποτελούν μεταφορά των αντίστοιχων ρυθμίσεων των οδηγιών (όπως το άρθρο 132 ν. 4412/2016)..

Εισαγωγικά, επισημαίνεται ότι, δεδομένου ότι στο πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου Κανονισμού εμπίπτουν οι δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία η σύναψη συμβάσεων οι οποίες, λαμβανομένης υπόψη της αξίας τους, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας υπόκειται, παρά ταύτα, στους θεμελιώδεις κανόνες και στις γενικές αρχές της Συνθήκης ΛΕΕ, ιδίως στις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας καθώς και στην απορρέουσα εξ αυτών υποχρέωση διαφάνειας, υπό την προϋπόθεση ότι οι συμβάσεις αυτές εμφανίζουν βέβαιο διασυννοιακό ενδιαφέρον βάσει ορισμένων αντικειμενικών κριτηρίων (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 15ης Μαΐου 2008, SECAP και Santorso, C-147/06 και C-148/06, EU:C:2008:277, σκέψεις 20 και 21, της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Aziendasanitorialocale n. 5 «Spezzino» κ.λπ., C-113/13, EU:C:2014:2440, σκέψεις 45 και 46, της 18ης Δεκεμβρίου 2014, Generali-ProvidenciaBiztosító, C-470/13, EU:C:2014:2469, σκέψη 32, καθώς και της 16ης Απριλίου 2015, EnterpriseFocusedSolutions, C-278/14, EU:C:2015:228, σκέψη 16, C 318/15 TecnoediCostruzioniSrlκατά Comunedifossanoσκ. 19,20).

Όσον αφορά τα αντικειμενικά κριτήρια που μπορούν να υποδηλώνουν την ύπαρξη βέβαιου διασυννοιακού ενδιαφέροντος, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τέτοια κριτήρια μπορούν να είναι, μεταξύ άλλων, η σημαντική αξία της επίμαχης συμβάσεως σε συνδυασμό με τον τόπο εκτελέσεως των εργασιών ή ακόμη τα τεχνικά χαρακτηριστικά της συμβάσεως και τα ειδικά χαρακτηριστικά των οικείων προϊόντων. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί επίσης να ληφθεί υπόψη η ύπαρξη καταγγελιών που υπέβαλαν επιχειρηματίες εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη, υπό την προϋπόθεση της εξακριβώσεως ότι οι καταγγελίες αυτές είναι πραγματικές και όχι πλασματικές (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 15ης Μαΐου 2008, SECAP και Santorso, C-147/06 και C-148/06, EU:C:2008:277, σκέψη 31, καθώς και απόφαση της 16ης Απριλίου 2015, Enterprise Focused Solutions, C-278/14, EU:C:2015:228, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Επί των επιμέρους άρθρων του υπό εξέταση Κανονισμού και σε σχέση με την προσαρμογή προς τις ρυθμίσεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ ως αυτές ενσωματώθηκαν στην εθνική έννομη τάξη με τις διατάξεις του ν. 4412/2016, παρατηρητέα είναι τα εξής:

1. Αναφορικά με το άρθρο 6 («Υπολογισμός εκτιμώμενης αξίας – Χρηματικά όρια») του Κανονισμού:

- Στο εν λόγω άρθρο δεν περιλαμβάνεται το β' εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 4412/2016 για τις μεθόδους υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), στο οποίο προβλέπεται ότι «*Αν η αναθέτουσα αρχή προβλέπει απονομή βραβείων ή καταβολή χρηματικών ποσών για τους υποψήφιους ή προσφέροντες, λαμβάνει υπόψη της τα ποσά αυτά κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης*». Το συγκεκριμένο χωρίο δέον όπως προστεθεί διότι στην παράγραφο 8 του άρθρου 14 του παρόντος Κανονισμού προβλέπεται στο πλαίσιο του ανταγωνιστικού διαλόγου η δυνατότητα απονομής βραβείων από την αναθέτουσα αρχή.
- Στο β' εδάφιο της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου και κατόπιν της έκφρασης «*Η σύμβαση δεν κατατέμενεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή...*» θα πρέπει να προστεθεί η φράση «*των οικείων διατάξεων της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως αυτές ενσωματώθηκαν στην εθνική έννομη τάξη ή/και...*».

- Στο β' εδάφιο της παραγράφου 10 του εν λόγω άρθρου θα πρέπει να διαγραφεί η φράση «καθώς και σε συμβάσεις μελετών», ενώ θα πρέπει να προστεθεί γ' εδάφιο το οποίο θα ορίζει ότι «Σε συμβάσεις μελετών η βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης είναι οι αμοιβές, οι καταβλητέες προμήθειες και οι άλλοι τρόποι αμοιβής» προκειμένου το κείμενο να συνάδει με τη διάταξη της περ. γ της παρ. 13 του άρθρου 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως αυτό ενσωματώθηκε με τη διάταξη της περ. γ της παρ. 13 του άρθρου 6 του ν. 4412/2016.

2. Αναφορικά με το άρθρο 7 («Εξαιρούμενες συμβάσεις») του Κανονισμού:

- Στο β' εδάφιο της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «Σε περίπτωση σύναψης συμβάσεων παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/23/ΕΕ, εφαρμόζονται οι διατάξεις της οδηγίας αυτής, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με συγκεκριμένες διατάξεις του ν. 4413/2016, και, συμπληρωματικά, ο Κανονισμός ακινήτων της Εταιρείας». Επισημαίνεται σχετικά ότι η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της Αρχής, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 περ, γ' υποπερ. γγ' του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (ΦΕΚ Α' 204), εκτείνεται και επί των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο της Οδηγίας 2014/23/ΕΕ, η οποία έχει ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με το ν. 4413/2016. Στο πλαίσιο αυτό, εάν ο Κανονισμός ακινήτων της ΕΤΑΔ Α.Ε. αφορά στις εν λόγω διατάξεις, θα πρέπει να τεθεί υπόψη της Αρχής για παροχή σύμφωνης γνώμης.

3. Αναφορικά με το άρθρο 11 («Κλειστή διαδικασία») του Κανονισμού:

- Στην περ. α της παρ. 3 του εν λόγω άρθρου, η φράση «α) η προκαταρκτική προκήρυξη περιλάμβανε όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται...» θα πρέπει να συμπληρωθεί με τη φράση «σύμφωνα με το παράρτημα V μέρος Β τμήμα Ι της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκε με το Μέρος Β' Τμήμα Ι του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016.

4. Αναφορικά με το άρθρο 12 («Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση») του Κανονισμού:

- Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου, όπου ορίζεται ότι «Επίσης εφαρμόζεται το άρθρο 28 παρ. 3 έως 6 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως έχει ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 28 παρ. 3 έως 6 του ν. 4412/2016» θα πρέπει να διορθωθεί με τη φράση «... με το άρθρο 28 παρ. 3 έως 7 του ν. 4412/2016».
- Η αναφορά στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου του άρθρου 85 του ν. 4412/2016 (άρθρο 66 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) για τον περιορισμό του αριθμού των προσφορών και των λύσεων θα πρέπει να απαλειφθεί και να επαναληφθεί στην παράγραφο 6 του ως άνω άρθρου.

5. Αναφορικά με το άρθρο 13 («Διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 5 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για συμβάσεις υπηρεσιών όταν η σχετική σύμβαση έπεται διαγωνισμού μελετών που έχει διοργανωθεί σύμφωνα με τις ανωτέρω προϋποθέσεις, [...]». Η αντίστοιχη φράση, ωστόσο, της παρ.5 του άρθρου 32 του ν. 4412/2106 (άρθρο 32 παρ. 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ορίζει ότι «Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών όταν η σχετική σύμβαση έπεται διαγωνισμού μελετών που έχει διοργανωθεί, σύμφωνα με το Μέρος Α' του παρόντος Βιβλίου [...]», παραπέμποντας κατ' αυτόν τον τρόπο στις διατάξεις 111 -115 του ν. 4412/2016 (άρθρα 78 – 82 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ). Κατά συνέπεια, η φράση της παρ. 5 του άρθρου 13 του Κανονισμού «...σύμφωνα με τις ανωτέρω προϋποθέσεις...» εμφανίζεται εν προκειμένω αλυσιστελής.

Ορθότερη δε θα ήταν η παραπομπή στις οικείες διατάξεις του ν. 4412/2016, δεδομένης της απουσίας αντίστοιχων διατάξεων στον προτεινόμενο Κανονισμό.

6. Αναφορικά με το άρθρο 14 («Ανταγωνιστικός διάλογος») του Κανονισμού:

- Η αναφορά στις παραγράφους 1 και 3 του ως άνω άρθρου του άρθρου 85 του ν. 4412/2016 (άρθρο 66 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) για τον περιορισμό του αριθμού των προσφορών και των λύσεων θα πρέπει να απαλειφθεί και να επαναληφθεί στην παράγραφο 7 του ως άνω άρθρου.
- Η διατύπωση της παρ. 2 του ιδίου άρθρου, η οποία ορίζει ότι «*Η Εταιρεία στην προκήρυξη της σύμβασης και/ή σε περιγραφικό έγγραφο αναφέρει και προσδιορίζει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της, [...]*», θα πρέπει να αναδιατυπωθεί προκειμένου να συνάδει με τη διατύπωση της παρ. 2 του άρθρου 30 του ν. 4412/2016 (άρθρο 30 παρ. 2 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), στην οποία ορίζεται ότι «*Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις τους στην προκήρυξη της σύμβασης και προσδιορίζουν τις εν λόγω ανάγκες και απαιτήσεις στην προκήρυξη αυτή και/ή σε περιγραφικό έγγραφο. [...]*», προκειμένου να αποφευχθεί η αναφορά των αναγκών της αναθέτουσας αρχής το πρώτο σε ένα περιγραφικό έγγραφο και όχι στην προκήρυξη της σύμβασης.

7. Αναφορικά με το άρθρο 15 («Σύμπραξη καινοτομίας») του Κανονισμού:

- Πριν το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του εν λόγω άρθρου, θα πρέπει να προστεθεί η φράση «*Η Εταιρεία μπορεί να περιορίζει τον αριθμό των κατάλληλων υποψηφίων οι οποίοι προσκαλούνται να συμμετάσχουν στη διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4412/2016 (άρθρο 65 της Οδηγίας).*
- Στο τέλος των παραγράφων 4 και 6 του εν λόγω άρθρου θα πρέπει να προστεθεί η φράση «*Η εν λόγω συναίνεση δεν λαμβάνει τη μορφή γενικής παραίτησης, αλλά παρέχεται σχετικά με την προτιθέμενη γνωστοποίηση των συγκεκριμένων πληροφοριών*», προκειμένου το κείμενο να συνάδει με αυτό της Οδηγίας ως ενσωματώθηκε με τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 6 του άρθρου 31 του ν. 4412/2016.

8. Αναφορικά με το άρθρο 16 («Επιλογή διαδικασίας») του Τμήματος Β', Συμβάσεις κάτω των ορίων της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, του κεφ. ΙΙΙ του Κανονισμού:

- Η παράγραφος 3 του παρόντος άρθρου, η οποία αφορά προβλέπει ότι «*Οι προβλεπόμενες διατυπώσεις δημοσιότητας τίθενται με την επιφύλαξη των γενικών αρχών της ΣΛΕΕ, οι οποίες εφαρμόζονται σε συμβάσεις διασυνοριακού ενδιαφέροντος, με εκτιμώμενη αξία κατώτερη των ενωσιακών ορίων, σύμφωνα με την Ερμηνευτική Ανακοίνωση της Επιτροπής «σχετικά με το κοινοτικό δίκαιο που εφαρμόζεται στην ανάθεση συμβάσεων οι οποίες δεν καλύπτονται ή καλύπτονται εν μέρει από τις οδηγίες για τις «δημόσιες συμβάσεις» (2006/C 179/02)*», ορθότερο είναι να μην περιορίζεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας των διαγωνισμών αλλά να γίνει μία ευρύτερη αναφορά που αφορά τις συμβάσεις κάτω των ορίων. (βλ. ανωτέρω την εισαγωγική παρατήρηση υπό Γ, σελ. 12, για το σχετικό θέμα).

9. Αναφορικά με το άρθρο 17 («Τακτικός διαγωνισμός») του Κανονισμού:

- Στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου προβλέπεται ότι «*ο τακτικός διαγωνισμός διεξάγεται με ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες επιλογής αναδόχου [...]*» χωρίς, ωστόσο, να περιγράφονται οι εν λόγω ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή να γίνεται παραπομπή στις αντίστοιχες διαδικασίες που

ισχύουν για τις συμβάσεις άνω των ορίων. Περαιτέρω, στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου αναφέρονται οι προθεσμίες υποβολής των προσφορών μόνο για ανοικτές διαδικασίες.

- Στην παρ. 4 του εν λόγω άρθρου προβλέπεται η προθεσμία υποβολής των προσφορών στο πλαίσιο τακτικού διαγωνισμού με τη φράση «*δεν είναι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της προκήρυξης στον τύπο*». Δεδομένου, ωστόσο, του ότι στην παρ. 1 του άρθρου 29 του προτεινόμενου Κανονισμού η δημοσίευση της προκήρυξης στον τύπο είναι δυνατή, το παρόν σημείο χρήζει αναδιατύπωσης.
- Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι «*Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον συντρέχουν επείγοντες λόγοι για την ανάθεση, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση των αρμοδίων οργάνων της Εταιρείας, μπορεί να καθορίζεται μικρότερη προθεσμία για την υποβολή των προσφορών*», χωρίς, ωστόσο, να προβλέπεται το κατώτατο όριο στο οποίο δύναται να φτάσει η μείωση της προθεσμίας. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι ρυθμίσεις που αφορούν τις προθεσμίες για την άσκηση ένστασης στο πλαίσιο των εν λόγω διαδικασιών σύμφωνα με το άρθρο 52 του προτεινόμενου Κανονισμού.

10. Αναφορικά με το **άρθρο 22** («*Δυναμικό σύστημα αγορών*») του Κανονισμού:

- Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του εν λόγω άρθρου, προβλέπεται ότι «*Για τη σύναψη σύμβασης στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών, η Εταιρεία ακολουθεί τους κανόνες της κλειστής διαδικασίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στο παρόν άρθρο*». Η φράση, ωστόσο, «*εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στο παρόν άρθρο*» διαφοροποιείται από τη διατύπωση της παραγράφου 2 του άρθρου 34 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ ως ενσωματώθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 33 του ν. 4412/2016 και θα πρέπει να απαλειφθεί.
- Στο δεύτερο εδάφιο της ως άνω παραγράφου θα πρέπει να προστεθεί η φράση «*σύμφωνα με το άρθρο 65 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκε με το άρθρο 84 του ν. 4412/2016*», προκειμένου το προτεινόμενο άρθρο να συνάδει με το σχετικό άρθρο της Οδηγίας (άρθρο 34 παρ. 2), όπως αυτό ενσωματώθηκε με το ν. 4412/2016 (άρθρο 33 παρ. 2).

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 1 του εν λόγω άρθρου το δυναμικό σύστημα αγοράς δύναται να χρησιμοποιηθεί από την αναθέτουσα αρχή μόνο για συμβάσεις άνω των ορίων του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και ως εκ τούτου δε δύναται να παρεκκλίνει των διατάξεων της Οδηγίας ως αυτά ενσωματώθηκαν.

11. Αναφορικά με το **άρθρο 23** («*Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί*») του Κανονισμού:

- Στο τέλος της παρ. 1 του εν λόγω άρθρου θα πρέπει να προστεθεί η φράση «*...ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Τα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα VI του Προσαρτήματος Α΄*», προκειμένου να συνάδει το άρθρο με τη ρύθμιση του άρθρου 35 παρ. 5 της Οδηγίας, όπως ενσωματώθηκε με το άρθρο 34 παρ. 4 του ν. 4412/2016.
- Στο ίδιο πλαίσιο, στο εδάφιο α΄ της παρ. 3 του ίδιου άρθρου θα πρέπει να απαλειφθεί η φράση «*...οι οποίες περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα VI της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως έχει ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με το Παράρτημα VI του Προσαρτήματος Α΄ του ν. 4412/2016*», καθώς έχει τεθεί εκεί εκ παραδρομής.

12. Αναφορικά με το **άρθρο 24** («*Ηλεκτρονικοί κατάλογοι*») του Κανονισμού:

- Στο εν λόγω άρθρο δεν αναφέρονται οι παρ. 3 και 5 του άρθρου 36 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως αυτές ενσωματώθηκαν με τις παρ. 5 και 7 αντίστοιχα του άρθρου 35 του ν. 4412/2016, οι οποίες αφορούν όρους και προϋποθέσεις για την υποβολή των προσφορών υπό τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων.

13. Αναφορικά με το άρθρο 28 («Σήματα») του Κανονισμού:

- Από το προτελευταίο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του εν λόγω άρθρου, το οποίο προβλέπει ότι «Όταν η εταιρεία δεν απαιτεί συγκεκριμένο σήμα, αποδέχεται όλα τα σήματα που επιβεβαιώνουν ότι τα προϊόντα, οι υπηρεσίες και τα έργα πληρούν τις ισοδύναμες απαιτήσεις σήματος» θα πρέπει να απαλειφθεί το «δεν» προκειμένου να συνάδει με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 43 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως αυτή ενσωματώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 4412/2016.

14. Αναφορικά με το άρθρο 29 («Δημοσιότητα») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 7 του παρόντος άρθρου θα πρέπει να διορθωθεί η παραπομπή στα άρθρα «49 έως 51 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με τα άρθρα 63 έως 65 του ν. 4412/2016» με την ορθή στα άρθρα «48 έως 51 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με τα άρθρα 62 έως 65 του ν. 4412/2016».

15. Αναφορικά με το άρθρο 30 («Ηλεκτρονική διάθεση εγγράφων διαγωνισμού») του Κανονισμού:

- Επισημαίνεται ότι θα μπορούσε να προστεθεί μνεία στην υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να παρατείνει την προθεσμία υποβολής της προσφοράς σε περίπτωση που δεν προσφέρεται ηλεκτρονική πρόσβαση κατ' άρθρο 53 παρ. 1 της Οδηγίας, όπως ενσωματώθηκε στο άρθρο 67 παρ. 1 του ν. 4412/2016. Αντίστοιχη μνεία υφίσταται στην παρ. 7 του άρθρου 9 του προτεινόμενου Κανονισμού, το οποίο αφορά στις διαδικασίες άνω των ορίων, ωστόσο πρόβλεψή τους στο παρόν άρθρο θα συνέτεινε στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού και στις διαδικασίες κάτω των ορίων.

16. Αναφορικά με το άρθρο 32 («Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες») του Κανονισμού:

- Στην παράγραφο 5 του εν λόγω άρθρου θα πρέπει να προστεθεί η φράση «...κατά την έννοια της παρ. 8», προκειμένου η διάταξη να συνάδει με την παρ. 1 του άρθρου 22 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκε με το ταυτόσημο άρθρο του ν. 4412/2016 και να προσδιοριστούν τα εναλλακτικά μέσα πρόσβασης.

17. Αναφορικά με το άρθρο 33 («Αρμόδια όργανα») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 6 του εν λόγω άρθρου στην περ. α) δεν αναφέρονται οι αιτήσεις συμμετοχής τις οποίες παραλαμβάνει και αποσφραγίζει η Επιτροπή Διαγωνισμού, ενώ στην περίπτωση β) πρέπει να προστεθεί η φράση «...και τη συνδρομή λόγων αποκλεισμού».

18. Αναφορικά με το άρθρο 34 («Δικαίωμα συμμετοχής») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 2 του εν λόγω άρθρου, στην οποία ορίζεται ότι «Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίστηκαν στα τεύχη διαγωνισμού, κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς και κατά την σύναψη της σύμβασης», θα πρέπει να προστεθεί για το ταυτόσημο της ρύθμισης της παρ. 1 του άρθρου 49 του Κανονισμού, εμβόλιμα η φράση «και κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης».

19. Αναφορικά με το άρθρο 35 («Λόγοι αποκλεισμού») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 4 του παρόντος άρθρου, στην περ. δ' και ε' η παραπομπή στο άρθρα 24 και 41 της Οδηγίας θα πρέπει να συμπληρωθεί με τη φράση «...όπως ενσωματώθηκε με το άρθρο 24 στην περίπτωση δ και 48 στην περίπτωση ε του ν. 4412/2016...». Περαιτέρω, στην περ. στ' του ίδιου άρθρου μετά τη φράση «...στο πλαίσιο προηγούμενης σύμβασης...» θα πρέπει να προστεθεί η φράση «...προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης» προκειμένου η ρύθμιση να συνάδει με τα όσα προβλέπονται στην περ. στ' της παρ. 4 του άρθρου 57 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως αυτό ενσωματώθηκε από την περ. στ' της παρ. 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016.
- Ομοίως με την προηγούμενη περίπτωση, στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 7 του ίδιου άρθρου μετά τη φράση «...σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης...» θα πρέπει να προστεθεί η φράση «...ή διαδικασίες ανάθεσης παραχώρησης» προκειμένου η ρύθμιση να συνάδει με τα όσα προβλέπονται στην παρ. 6 του άρθρου 57 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως αυτό ενσωματώθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016.
- Ως προς την παρ. 10 του άρθρου σημειώνεται ότι η αντίστοιχη παρ. 2 περ. δ του αρ. 79 του ν. 4412/2016 παραπέμπει μόνο στην παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (και όχι και στο αρ. 4).
- Τέλος, επισημαίνεται ότι το παρόν άρθρο δεν υιοθετεί την παρ. 11 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 στην οποία προβλέπεται ότι «*Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.*» με αποτέλεσμα να εφαρμόζει τη βαριά διαδικασία του εν λόγω άρθρου και σε συμβάσεις ιδιαίτερως χαμηλής αξίας.
- Στο σημείο αυτό, προς διευκόλυνση της εταιρείας στην ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της Αρχής, επαναλαμβάνεται η σχετική παρατήρηση για παραπομπή στην παρ. 9 του άρθρου 73 του ν.4412/2016, όπως αναλυτικά εκτίθεται ανωτέρω υπό στοιχείο Γ.

20. Αναφορικά με το άρθρο 36 («Κριτήρια επιλογής συμμετεχόντων») του Κανονισμού:

- Στο εν λόγω άρθρο, σκόπιμο θα ήταν, να προστεθεί μία παράγραφος για την καταλληλότητα των υποψηφίων για την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ όπως ενσωματώθηκε με το άρθρο 75 παρ. 2 του ν. 4412/2016. Επίσης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία προβλέπεται ως αναγκαία προϋπόθεση επαγγελματικής καταλληλότητας για τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης δημοσίου έργου, έργου παραχώρησης, εκπόνησης δημόσιας μελέτης, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, η εγγραφή των εγκατεστημένων στην Ελλάδα οικονομικών φορέων, στα οικεία εθνικά μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε). (πρβλ αρ. 118 ν. 4472/2017, αρ. 75 ν. 4412/2016 και π.δ 71/2019 (Α 112), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθώς και τις οικείες μεταβατικές διατάξεις).

21. Αναφορικά με το άρθρο 37 («Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής») του Κανονισμού:

- Στην παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου γίνεται αναφορά σε έντυπο ανάλογο του ΕΕΕΣ για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, χωρίς, ωστόσο, να διευκρινίζεται εάν θα αποτελεί κι αυτό προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των απαιτούμενων κατά την υποβολή της προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής δικαιολογητικών.

- Στο παρόν άρθρο, σημειώνεται ότι δε γίνεται αναφορά στο ποιος δικαιούται να υπογράψει το ΕΕΕΣ, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 79 Α του ν. 4412/2016, έλλειψη που δύναται, ενδεχομένως, να προκαλέσει δυσκολίες κατά την εφαρμογή της διάταξης.

22. Αναφορικά με το **άρθρο 38** («Αποδεικτικά μέσα») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου, θα πρέπει να γίνει παραπομπή στο άρθρο 60 της Οδηγίας ως αυτό ενσωματώθηκε με το άρθρο 80 του ν. 4412/2016 και να προστεθεί στα άρθρα που ενσωμάτωσαν το άρθρο 57 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ πέρα από το άρθρο 73 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 74 του ίδιου νόμου. Περαιτέρω, θα πρέπει να προστεθεί η φράση «Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο 40 του παρόντος. Όσον αφορά το άρθρο 39, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να στηρίζονται σε οποιοδήποτε κατάλληλο μέσο προκειμένου να αποδείξουν στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχουν τους αναγκαίους πόρους στη διάθεσή τους», προκειμένου το κείμενο να συνάδει με τα προβλεπόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 80 του ν. 4412/2016.
- Στην παρ. 2 μετά τη φράση «...της χώρας εγκατάστασης..» θα πρέπει να προστεθεί η φράση «ή της χώρας καταγωγής...». Μετά το πρώτο εδάφιο της ως άνω παραγράφου θα πρέπει να προστεθεί η φράση «Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος αφορά και τα πρόσωπα του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 35 του παρόντος».
- Στο παρόν άρθρο θα πρέπει να προστεθεί η παρ. 6 του άρθρου 80 του ν. 4412/2016, στην οποία ορίζεται ότι «Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19 του ν. 4412/2016», καθώς αποτελεί εφαρμοστικό μέτρο της ρύθμισης της παρ. 2 του άρθρου 19 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ με την οποία ορίζεται ότι «Όταν κρίνεται αναγκαίο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διευκρινίζουν στα έγγραφα προμηθειών τον τρόπο με τον οποίο οι όμιλοι οικονομικών φορέων θα πληρούν τις προϋποθέσεις όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια ή την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα κατά το άρθρο 58, εφόσον αυτό έχει αντικειμενική και αναλογική βάση. Τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν τυποποιημένους όρους όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι όμιλοι οικονομικών φορέων θα ικανοποιούν την απαίτηση αυτή»
- Προς διευκόλυνση της ΕΤΑΔ Α.Ε., επισημαίνεται και στο άρθρο αυτό ότι στο αντίστοιχο άρθρο του ν. 4412/2016 (άρθρο 80) και στις παρ. 9 εδ. β' και 11 προβλέπονται μέτρα διευκόλυνσης της διεξαγωγής της διαδικασίας για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας έως 20.000 € και έως 2.500 € χωρίς ΦΠΑ αντίστοιχα, οι οποίες, ωστόσο, δεν λαμβάνονται υπόψη στον υπό εξέταση Κανονισμό.

23. Αναφορικά με το **άρθρο 39** («Στήριξη στις ικανότητες τρίτων - Υπεργολαβία») του Κανονισμού:

- Στο εδάφιο α' της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, όπου ορίζεται ότι «Η Εταιρεία ελέγχει αν οι τρίτοι στις ικανότητες των οποίων ο υποψήφιος προτίθεται να στηριχθεί πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και, αν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού», θα πρέπει να προστεθεί ότι ο έλεγχος θα πραγματοποιείται μέσω του ΕΕΕΣ ή της αντίστοιχης ΥΔ που ισχύει για της συμβάσεις κάτω των ορίων, προκειμένου να συνάδει με το άρθρο 63 παρ. 1 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκε με το άρθρο 78 παρ. 1 του ν. 4412/2016. Στην ίδια παράγραφο, το δεύτερο εδάφιο στο οποίο ορίζε-

ται ότι «στην περίπτωση αυτή η Εταιρεία επαληθεύει υποχρεωτικά τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και για τους τρίτους – δανείζοντες την εμπειρία τους», διαφαίνεται ότι παρέλκει.

- Στις παραγράφους 3 και 5, όπου γίνεται αναφορά στις «ενώσεις προσώπων», θα πρέπει να συμπληρωθεί με αναφορά στην παρ. 2 του άρθρου 19 της Οδηγίας, όπως έχει ενσωματωθεί με το ταυτάριθμο άρθρο του ν. 4412/2016.
- Οι παράγραφοι 6 έως 11 του παρόντος άρθρου αναφέρονται στη δυνατότητα εκτέλεσης τμημάτων της σύμβασης υπό τη μορφή της υπερβολαβίας. Οι εν λόγω παράγραφοι χρήζουν αναμόρφωσης προκειμένου να συνάδουν με το άρθρο 71 της Οδηγίας, όπως αυτό ενσωματώθηκε με το άρθρο 131 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, η παράγραφος 8 πρέπει να απαλειφθεί καθώς παραπέμπει σε άρθρα παλαιότερης έκδοσης του Κανονισμού κι έχει ήδη αντικατασταθεί με την παρ. 7 αυτού, δεν αναφέρονται οι όροι και προϋποθέσεις της αλλαγής υπερβολάβου κατά την εκτέλεση της σύμβασης και δεν αναφέρεται το ΕΕΕΣ ή η αντίστοιχου τύπου ΥΔ για τις κάτω των ορίων συμβάσεις ως μέσο για τον έλεγχο της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού για τους υπερβολάβους.
- Περαιτέρω, στην παράγραφο 10 προκαλείται σύγχυση από την αναφορά σε δηλώσεις των υπερβολάβων περί αποδοχής της υπερβολαβίας, οι οποίες προσιδιάζουν στους τρίτους στις ικανότητες των οποίων μπορεί να στηρίζεται η αναθέτουσα αρχή και όχι στην υπερβολαβία, καθώς η υποβολή ΕΕΕΣ εκ μέρους των υπερβολάβων καλύπτει την αποδοχή και ως εκ τούτου παρέλκει η ανάγκη υποβολής σχετικής δήλωσης.
- Επίσης, δεν γίνεται παραπομπή στην παράγραφο 7 του άρθρου 131 του ν. 4412/2016, το οποίο αποτελεί εφαρμοστικό μέτρο του άρθρου 71 της Οδηγίας δυνάμει της παρ. 8 αυτού.

24. Αναφορικά με το άρθρο 42 («Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 4 του παρόντος άρθρου θα πρέπει να προστεθεί η φράση «Σε περίπτωση όπου η Εταιρεία απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή», προκειμένου το κείμενο να συνάδει με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 69 παρ. 4 της Οδηγίας, όπως αυτό ενσωματώθηκε από την παρ. 4 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016.
- Σκόπιμο θα ήταν να προστεθεί μία ρύθμιση αντίστοιχη του άρθρου 89 του ν. 4412/2016, η οποία προσδιορίζει τα δικαιολογητικά που δύναται να ζητήσει η αναθέτουσα σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές.

25. Αναφορικά με το άρθρο 45 («Εγγυήσεις») του Κανονισμού:

- Στην περ. 1 της παρ. 1 του παρόντος άρθρου καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της εγγύησης συμμετοχής. Στο σημείο αυτό θα μπορούσε να ληφθεί η υπόψη η διατύπωση του άρθρου 72 παρ. 1 περ. α του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, όπου στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης επί της οποίας υπολογίζεται η εγγύηση συμμετοχής αποσαφηνίζεται ότι δεν συνυπολογίζονται τα δικαιώματα προαίρεσης και η παράταση της σύμβασης.
- Στο τέλος του εδ. α' της παρ. 3 του εν λόγω άρθρου έχει παραληφθεί η φράση «...το δικαίωμα αυτό».

26. Αναφορικά με το άρθρο 46 («Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών») του Κανονισμού:

- Στο πλαίσιο του εν λόγω άρθρου κι αναφορικά με τις διαδικασίες αξιολόγησης προσφορών, επισημαίνεται ότι στις διαδικασίες με κριτήριο ανάθεσης βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής εκδίδονται δύο αποφάσεις, μία απόφαση εγκριτική των δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικής προσφοράς και μία απόφαση εγκριτική της αξιολόγησης οικονομικών προσφορών – κατακύρωσης, ενώ στις λοιπές διαδικασίες με κριτήριο ανάθεσης την τιμή μπορεί να εκδίδεται μία απόφαση για όλα τα στάδια.
- Επίσης, στην παρ. 4 του εν λόγω άρθρου προβλέπεται η δυνατότητα αντιστροφής των σταδίων της διαγωνιστικής διαδικασίας κατ' εφαρμογή του άρθρου 56 παρ. 2 της Οδηγίας όπως αυτή ενσωματώθηκε με το άρθρο 101 του ν. 4412/2016. Υπενθυμίζεται ότι στο ισχύον πλαίσιο του νόμου η εν λόγω δυνατότητα προβλέπεται για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής καθώς και για την περίπτωση ανάθεσης σύμβασης του άρθρου 50 του ν. 4412/2016 (μελετοκατασκευή), ενώ με τον προτεινόμενο Κανονισμό περιορίζεται στις συμβάσεις έργων με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής.

27. Αναφορικά με το άρθρο 48 («Έλεγχος δικαιολογητικών – Σύναψη της σύμβασης») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 4 του εν λόγω άρθρου προβλέπονται δύο επάλληλες δυνατότητες παράτασης της προθεσμίας προκειμένου να προσκομίσει ο προσωρινός ανάδοχος τα δικαιολογητικά κατακύρωσης. Η πρώτη, ωστόσο, εξ αυτών προβλέπει τη δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας κατ' ανώτατο όριο για 15 επιπλέον ημέρες, χωρίς να θέτει όρους και αντικειμενικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση αυτής. Αντίθετα, η δεύτερη δυνατότητα ταυτίζεται με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 103 του ν. 4412/2016 και προβλέπει ότι η προθεσμία χορηγείται υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και κατόπιν εμπρόθεσμου αιτήματος του αναδόχου. Προτείνεται, ως εκ τούτου, η απαλοιφή της πρώτης δυνατότητας προκειμένου αφενός **να επιταχυνθούν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων της Εταιρείας** και να παραμείνει σε ισχύ η διαδικασία η οποία περιέχει αντικειμενικούς κανόνες, περιχαρακώνοντας τοιουτοτρόπως την αρχή της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης κι αφετέρου για να είναι συμβατή η διαδικασία και με το άρθρο 47 του Κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο δεν αναπληρώνονται δικαιολογητικά που λείπουν.
- Στην παρ. 8 του παρόντος προβλέπεται ότι *«η Εταιρεία κοινοποιεί με κάθε πρόσφορο τρόπο την απόφαση κατακύρωσης και τα οικεία πρακτικά, σε κάθε προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί οριστικά, πλην αυτού στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση»*. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 46 του Κανονισμού κατ' ουσία δεν πρόκειται για απόφαση κατακύρωσης μόνο, αλλά και απόφαση αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών. Οι προσφέροντες είχαν ενημερωθεί έμμεσα με την πρόσκληση των δικαιολογητικών κατακύρωσης, αλλά πρώτη φορά ενημερώνονται για το αποτέλεσμα του διαγωνισμού. Δεδομένου, ωστόσο, ότι στις συμβάσεις κάτω των ορίων η άσκηση ή η προθεσμίας άσκησης της προβλεπόμενης ένστασης δεν έχει ανασταλτικό χαρακτήρα, **θα πρέπει να γίνει συσχέτιση με τις ρυθμίσεις για την έννομη προστασία και το τυχόν ανασταλτικό αποτέλεσμα** αυτής.
- Αναφορικά με την παρ. 9 του παρόντος άρθρου επισημαίνονται τα εξής: α) το πρώτο εδάφιο αυτής ταυτίζεται με την προηγούμενη παράγραφο, πέραν της αναφοράς στον προσυμβατικό έλεγχο, και ως εκ τούτου ισχύουν τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, β) στις διαδικασίες άνω των ορίων η επικοινωνία (άρα και η κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης) είναι υποχρεωτικά ηλεκτρονική,

εντός του ορισθέντος πληροφοριακού συστήματος, γ) η περίπτωση α) χρήζει αναδιατύπωσης ιδίως όσον αφορά τη φράση «...εφόσον έχει διαταχθεί από τα αρμόδια Δικαστήρια η αναστολή της διαδικασίας σύναψης και της υπογραφής της σύμβασης» καθώς δεν είναι αντιληπτό το νόημά της.

- Περαιτέρω, η παρ. 10 του ως άνω άρθρου χρήζει αναδιατύπωσης διότι προκαλεί σύγχυση ιδίως σε σχέση με την παρ. 1 του άρθρου 50 του Κανονισμού. Ειδικότερα, στην παρ. 10 του παρόντος άρθρου ορίζεται ότι «η επέλευση των αποτελεσμάτων της απόφασης κατακύρωσης της σύμβασης συντελείται με την κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον ανάδοχο και της αποστολής σε αυτόν της ειδικής έγγραφης πρόσκλησης για την υπογραφή της σύμβασης του άρθρου 50 παρ. 1 του παρόντος Κανονισμού», ενώ στην παρ. 1 του άρθρου 50 ορίζεται ότι «Μετά την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης κατακύρωσης της σύμβασης, η Εταιρεία αποστέλλει στον ανάδοχο ειδική έγγραφη πρόσκληση να προσέλθει για την υπογραφή της, [...]». Εκ των διαλαμβανόμενων διαφαίνεται ότι προκαλείται σύγχυση αναφορικά με το χρονικό σημείο κατά το οποίο επέρχονται τα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης.

28. Αναφορικά με το **άρθρο 49** («Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής – Οψιγενείς μεταβολές») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 1 του εν λόγω άρθρου, όπου ορίζονται τα χρονικά ορόσημα κατά τα οποία κρίνονται το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής των υποψηφίων, θα πρέπει να προστεθεί πέραν της υποβολής της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος/ προσφοράς και της υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης και η σύναψη της σύμβασης (βλ. ανωτ. αντίστοιχο σχόλιο για την παρ. 2 του άρθρου 34 του προτεινόμενου Κανονισμού).

29. Αναφορικά με το **άρθρο 50** («Υπογραφή σύμβασης») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 1 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «...η Εταιρεία αποστέλλει στον ανάδοχο ειδική έγγραφη πρόσκληση να προσέλθει για την υπογραφή της, ζητώντας από αυτόν να προσκομίσει, εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης, την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης καθώς και όσα τυχόν απαιτούμενα δικαιολογητικά και νομιμοποιητικά έγγραφα χρήζουν επικαιροποίησης για την υπογραφή της σύμβασης». Το εν λόγω, ωστόσο, ενδεχόμενο προσκόμισης επικαιροποιημένων δικαιολογητικών ίσως έρχεται σε αντίθεση με την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης κατά τα προβλεπόμενα ανωτέρω στο άρθρο 48 παρ. 9 γ του Κανονισμού.

30. Αναφορικά με το **άρθρο 51** («Ματαίωση της διαδικασίας») του Κανονισμού:

- Στο εν λόγω άρθρο προβλέπονται οι λόγοι για τους οποίους η ΕΤΑΔ Α.Ε. θα μπορούσε να προβεί αζημίως σε ματαίωση της διαδικασίας. Η απαρίθμηση, ωστόσο, των λόγων είναι σύμφωνα με το προτεινόμενο άρθρο «ενδεικτική», εγείροντας προβληματισμό ως προς την εφαρμογή των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης και της διαφάνειας, οι οποίες, ως αναφέρθηκε και στις εισαγωγικές παρατηρήσεις, θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εφαρμόζονται επί των διαγωνιστικών διαδικασιών της ΕΤΑΔ Α.Ε. Ομοίως, προβληματισμός ανακύπτει όσον αφορά την εφαρμογή των ως άνω γενικών αρχών και στην περίπτωση β του εν λόγω άρθρου, στην οποία ορίζεται ως ένας εκ των λόγων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στη ματαίωση της διαδικασίας η περίπτωση το αποτέλεσμα της διαδικασίας να κριθεί «μη ικανοποιητικό για την Εταιρεία», καθώς πρόκειται για έναν ιδιαίτερα αόριστο λόγο ματαίωσης (πρβλ. αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 106 του ν. 4412/2016).
- Επίσης, έχει γίνει δεκτό ότι εκτελεστή πράξη κατά της οποίας δύναται να ασκείται το δικαίωμα Προδικαστικής Προσφυγής, αποτελεί και η διοικητική πράξη περί ματαίωσης ανοιγείσας δημόσιας

διαγωνιστικής διαδικασίας και ότι η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 106 απαιτεί «ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής» επιβεβαιώνοντας πως η ματαίωση ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης αποτελεί εξαιρετική διαδικασία επιτρεπτή περιοριστικά για τους αναφερόμενους λόγους, οι οποίοι αποσκοπούν στο να αποτρέψουν καταχρηστικές, από την πλευρά των αναθετουσών αρχών, ματαιώσεις διαγωνιστικών διαδικασιών (ΑΕΠΠ 167/2017 σκ.10 και 90/2019 σκ. 17)².

31. Αναφορικά με το άρθρο 52 («Έννομη προστασία») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 1 του εν λόγω άρθρου προβλέπεται ότι «οι όροι άσκησης ένστασης καθώς και οι τυχόν ειδικότερες προθεσμίες στο πλαίσιο πρόχειρου διαγωνισμού, καθορίζονται στα τεύχη του διαγωνισμού». Ωστόσο, ένας κανονισμός, όπως ο προτεινόμενος, ο οποίος επιχειρεί να καλύψει πρωτογενώς το σύνολο των θεμάτων της ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης θα πρέπει να περιλαμβάνει τους όρους και τις προθεσμίες άσκησης των ενστάσεων επί διαγωνιστικών διαδικασιών, η εκτιμώμενη αξία των οποίων δύναται, σημειωτέον, να είναι μεγάλη (έως 120.000€ για συμβάσεις προθεσμιών και υπηρεσιών και 280.000€ για έργα) και άρα δύναται να παρουσιάζουν διασυννοριακό ενδιαφέρον, προκειμένου να αξιολογηθούν υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικότητας, ήτοι εάν στην πράξη καθιστούν αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την παροχή δικαστικής προστασίας (βλ. σχετική εισαγωγική παρατήρηση για την ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης επί του θέματος, υπό στοιχείο Β, κεφ. IV).
- Στην παρ. 5 του παρόντος άρθρου προβλέπεται ότι «Η εμπρόθεσμη άσκηση ένστασης αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος κατά των αποφάσεων ή παραλείψεων της Εταιρείας, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά γενικές διατάξεις». Εκ των διαλαμβανόμενων διαφαίνεται ότι η εν λόγω ένσταση προσιδιάζει σε ενδικοφανή προσφυγή, με την επιφύλαξη, ωστόσο, εάν είναι δυνατό να προβλεφθεί ενδικοφανής προσφυγή με μία διάταξη Κανονισμού, όπως ο προτεινόμενος. Γίνεται κατανοητό ότι ο χαρακτηρισμός και η λειτουργία της προβλεπόμενης ένστασης ως ενδικοφανούς προσφυγής έχει καταλυτικό χαρακτήρα ως προς το παραδεκτό (π.χ. εμπρόθεσμο) και την τύχη των ενώπιον δικαστηρίων ενδεχομένως ασκουμένων ενδίκων βοηθημάτων.
- Στην παρ. 6 του παρόντος άρθρου προβλέπονται διατάξεις περί έννομης προστασίας σε «...διαφορές που αναφέρονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης συμβάσεων που εμπίπτουν στην Οδηγία 2014/24/ΕΕ...». Αναφορικά με τα εν λόγω προβλεπόμενα, λεκτέα τα κάτωθι:

Στην περ. α της εν λόγω παραγράφου προβλέπεται ότι «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να συνάψει συγκεκριμένη σύμβαση και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από αποφάσεις ή παραλείψεις της Εταιρείας κατά παράβαση διατάξεων της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και του παρόντος Κανονισμού ...», ενώ στην παρ. 1 του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 η ως άνω υπογραμμισμένη φράση είναι «...κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας...». Η αλλαγή αυτή περιορίζει αισθητά το πεδίο ελέγχου της ΑΕΠΠ. Περαιτέρω,

² Βλ. και ΑΕΠΠ 267/2019 σκ. 37 «Επειδή, κατά πάγια νομολογία, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν την ευχέρεια να ματαιώσει προκηρυχθέντα διαγωνισμό, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού συλλογικού οργάνου, εφόσον συντρέχει νόμιμος λόγος, η ευχέρεια όμως αυτή δεν είναι απεριόριστη, καθότι η περί ματαίωσης του διαγωνισμού απόφαση της αναθέτουσας πρέπει να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η ματαίωση του διαγωνισμού (πρβλ. ΣτΕ 121/2015, 543/2010, 1803/2008, ΕΑ 88/2015, 158/2011, 226/2009).»

λανθασμένα αναφέρονται οι παρ. β και γ αντί των ορθών γ και δ. Ανάλογη παρατήρηση ισχύει και για την περ. δ της εν λόγω παραγράφου, όπου προβλέπεται ότι «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος αποκλείστηκε από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή από τη σύναψη αυτής, κατά παράβαση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και του παρόντος Κανονισμού, δικαιούται να αξιώσει από την Εταιρεία αποζημίωση, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 197 και 198 Α.Κ.», ενώ στην παρ. 1 του άρθρου 373 του ν. 4412/2016 προβλέπεται αντίστοιχα «... κατά παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εσωτερικού δικαίου,...».

Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Αρχής, με προφορική δήλωση των εκπροσώπων της ΕΤΑΔ, συμφωνήθηκε ότι θα υιοθετηθεί η αμέσως ανωτέρω παρατήρηση της Αρχής ούτως ώστε να μην αποκλίνει από τις ως άνω διατάξεις του ν.4412/2016, με τις οποίες έχει ενσωματωθεί η σχετική δικονομική Οδηγία 2007/66.

Επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων του Τμήματος Α «Γενικές διατάξεις» του ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΙΧ Παρακολούθηση και εκτέλεση συμβάσεων, σημειώνονται τα ακόλουθα:

32. Αναφορικά με το **άρθρο 55** («Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους») του Κανονισμού:

- Στην περ. β και γ της παρ. 1 του παρόντος άρθρου θα πρέπει να προστεθεί η φράση «...Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ» προκειμένου το κείμενο να συνάδει με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72 παρ. 1 περ. β και γ της Οδηγίας, όπως αυτό ενσωματώθηκε από την περ. β και γ της παρ. 1 του άρθρου 132 του ν. 4412/2016.
- Στην περ. δ της πρέπει να προστεθεί η φράση «είτε όταν η αναθέτουσα αρχή αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του και εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις, σύμφωνα με το άρθρο 39 του παρόντος» προκειμένου να συνάδει με το άρθρο 72 παρ. 1 περ. δ της Οδηγίας, όπως αυτό ενσωματώθηκε με το άρθρο 132 παρ. 1 περ. δ του ν. 4412/2016.

33. Αναφορικά με το **άρθρο 56** («Δικαίωμα μονομερούς λύσης της σύμβασης») του Κανονισμού:

- Στην περ. β της παρ. 1 του παρόντος άρθρου γίνεται παραπομπή στο άρθρο 5 αντί του ορθού 35 του προτεινόμενου Κανονισμού.

Επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων του Τμήματος Β' Ειδικές Διατάξεις Δημοσίων Έργων του ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΙΧ Παρακολούθηση και εκτέλεση συμβάσεων διαπιστώνεται ότι ο εξεταζόμενος Κανονισμός δεν ρυθμίζει εξαντλητικά τα ζητήματα που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση μίας σύμβασης όπως το οικείο πλαίσιο του ν. 4412/2016 που περιλαμβάνει λεπτομερείς κανόνες ως προς τη Διοίκηση - διαχείριση του έργου (ενδεικτικά ως προς τον Έλεγχο προόδου εργασιών - Επιμετρήσεις και τρόπος καταβολής της αμοιβής - Μεταβολή εργασιών του προς εκτέλεση έργου - Αρχές ποιότητας των δημοσίων έργων - Μορφές πρόωρης λύσης της σύμβασης - Ολοκλήρωση και παραλαβή του έργου - Έννομη προστασία - Επίλυση διαφορών - Ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων). Ως εκ τούτου, παρατίθενται οι παρακάτω παρατηρήσεις, με τις ο-

ποίες εντοπίζονται κυρίως οι παρεκκλίσεις από τις ρυθμίσεις του ν.4412/2016 προς διευκόλυνση της ΕΤΑΔ στη σύνταξη ενός ορθού νομοτεχνικά και ουσιαστικά κειμένου. Ειδικότερα:

34. Αναφορικά με το με το άρθρο 57 («Τρόπος κατασκευής») του Κανονισμού:

- Στο εν λόγω άρθρο ελλείπει η προϋπόθεση που τίθεται στο αντίστοιχο άρθρο 134 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με την οποία «Τα δημόσια έργα κατασκευάζονται με εγκεκριμένη μελέτη εφαρμογής», προϋπόθεση η οποία δύναται να συμβάλλει σημαντικά στην ωριμότητα ενός δημόσιου έργου και την επιτυχή ολοκλήρωσή του.
- Ως προς τους εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς με έδρα την Ελλάδα, σημειώνεται ότι η κείμενη νομοθεσία προβλέπει ως αναγκαία προϋπόθεση επαγγελματικής καταλληλότητας για τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης δημοσίου έργου, έργου παραχώρησης, εκπόνησης δημόσιας μελέτης, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών την εγγραφή στα οικεία εθνικά μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε). (πρβλ αρ. 118 ν. 4472/2017, αρ. 75 ν. 4412/2016 και π.δ 71/2019 (Α 112), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθώς και τις οικείες μεταβατικές διατάξεις).
- Επισημαίνεται ότι η εκτέλεση έργων από την εταιρεία με αυτεπιστασία προϋποθέτει ότι η τελευταία διαθέτει την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια ώστε να επιβλέπει την κατασκευή των έργων. Σημειώνεται ότι τα ζητήματα της τεχνικής επάρκειας στο ν. 4412/2016 ρυθμίζονται στο άρθρο 44.,

35. Αναφορικά με το άρθρο 59 («Επίβλεψη») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 1 του εν λόγω άρθρου προβλέπεται ότι: «...Ανάλογα με την φύση της σύμβασης είναι δυνατόν να ορίζεται, ως επιβλέπων, και ένας εξειδικευμένος εξωτερικός σύμβουλος ή μια ομάδα εξειδικευμένων συμβούλων...» [πρβλ. άρθρα 128 Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες) για τη μελέτη και εκτέλεση συμβάσεων δημοσίων έργων και συμβάσεων παραχώρησης έργων και 136 Διοίκηση του έργου – Επίβλεψη ν. 4412/2016]. Επισημαίνεται ότι το έργο του εμπειρογνώμονα –εξωτερικού συμβούλου δεν ταυτίζεται με αυτό της επίβλεψης η οποία, κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 136 του ν. 4412/2016, στη μεν περίπτωση της κατασκευής έργου με ανάθεση, αποσκοπεί στην πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του, ενώ, στην περίπτωση της αυτεπιστασίας η επίβλεψη οργανώνει και διευθύνει τα μέσα που έχει στη διάθεσή της κατά τον οικοΑικά προσφορότερο τρόπο, για να επιτύχει το ίδιο αποτέλεσμα. Συνακόλουθα, βάσει των εισηγήσεων του επιβλέποντος ο οποίος κρίνει, αποφασίζει επιτόπου του έργου, δίδει τις εντολές στον ανάδοχο, παραλαμβάνει εργασίες και υλικά και υπογράφει έγγραφα και στοιχεία που σκοπό έχουν να πιστοποιήσουν την ‘..... πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου.....’ η Προϊσταμένη Αρχή προβαίνει στην υπογραφή των λογαριασμών του αναδόχου. Κατά συνέπεια, η παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών από εξωτερικό σύμβουλο, ακόμα και η ανάθεση καθηκόντων επιβλέποντος, δε δύναται να υποκαταστήσει τα αρμόδια όργανα της αναθέτουσας αρχής (πρβλ άρθρο 33 του Κανονισμού), η οποία, σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να είναι σε θέση να αξιολογήσει και να παραλάβει τις υπηρεσίες του Συμβούλου. (Εν προκειμένω τονίζεται ότι ο ν. 4412/2016 δίδει τη δυνατότητα σύναψης προγραμματικής σύμβασης (άρθρο 44 παρ. 2 του ν. 4412/2016), έτσι ώστε τα καθήκοντα της διεξαγωγής της διαδικασίας σύναψης, της εποπτείας και

της επίβλεψης να ανατίθενται σε άλλη υπηρεσία του δημόσιου τομέα με αντίστοιχη εμπειρία και στελέχωση, (βλ. παρατηρήσεις στο προηγούμενο άρθρο). Επιπρόσθετα, με τον υπό εξέταση Κανονισμό δεν ρυθμίζεται το ζήτημα της παραλαβής των αφανών εργασιών και της σύνταξης των σχετικών πρωτοκόλλων. Οι αφανείς εργασίες, οι οποίες οδηγούν στην σύνταξη των Πρωτοκόλλων Παραλαβής Αφανών Εργασιών (Π.Π.Α.Ε.) είναι από τα πλέον σημαντικά κομμάτια της επίβλεψης, καθώς σε αυτές στηρίζεται σχεδόν το σύνολο των κατασκευαστικών εργασιών και αποτελούν συχνά ένα από τα πιο κοστοβόρα τμήματα ενός δημόσιου έργου. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω **καθίσταται επιτακτική και sine qua non προϋπόθεση, η πρόβλεψη ρυθμίσεων στον υπό εξέταση Κανονισμό για την πρόληψη καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων και εξασφάλισης της αρχής της ακεραιότητας στις σχέσεις μεταξύ εξωτερικών συμβούλων/εμπειρογνομώνων - επιβλεπόντων και αναθέτουσας αρχής.**

36. Αναφορικά με το **άρθρο 60** («Υποχρεώσεις του αναδόχου») του Κανονισμού επισημαίνεται ότι αποτελεί μία αποσπασματική καταγραφή διατάξεων του αντίστοιχου άρθρου 138 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, σημειώνεται ότι:

- Δεν υπάρχει πρόβλεψη κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 138 του ν. 4412/2016 στους κατά τις κείμενες διατάξεις φόρους, δασμούς και κρατήσεις κατά την εκτέλεση των συμβάσεων έργου.
- Τέλος, η παρ. 8, η οποία προβλέπει ότι «..... Κατά την εκτέλεση συμβάσεων εκπόνησης μελετών, τα παραδοτέα του αναδόχου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά αναλυτική κοστολόγηση της προτεινόμενης τεχνικής λύσης και, εφόσον προβλέπονται, των τυχόν προτεινόμενων εναλλακτικών επιλογών....», αφορά σε εκτέλεση συμβάσεων μελετών. Δέον όπως εξεταστεί η συμπερίληψη και των έργων, για λόγους συνοχής με τις λοιπές ρυθμίσεις του άρθρου.

37. Αναφορικά με το **άρθρο 62** («Ημερολόγιο έργου») του Κανονισμού:

- Το εν λόγω άρθρο του Κανονισμού αποτελείται από μία και μόνο παράγραφο, όπου αναγράφεται συνοπτικά ότι ο ανάδοχος οφείλει να τηρεί ημερολόγιο έργου το οποίο και ενημερώνεται σε ημερήσια βάση. Αντίθετα, στο αντίστοιχο αυτό άρθρο 146 του ν. 4412/2016 καταγράφονται αναλυτικά τα στοιχεία και το πώς αυτά καταχωρούνται στο ημερολόγιο, η δε σημασία τήρησης αυτού, είναι εμφανής καθόσον η μη ορθή συμπλήρωσή του δύναται να επισύρει ποινική ρήτρα.
- Επισημαίνεται ότι το ημερολόγιο του έργου, είναι ένα «εργαλείο» που βοηθά τόσο την επίβλεψη όσο και τον κύριο του έργου στα αντικείμενα αρμοδιότητάς τους και σε όποια περίπτωση διαφωνίας, αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο για τις δραστηριότητες επιτόπου του έργου.

38. Αναφορικά με το **άρθρο 63** («Προθεσμίες και ποινικές ρήτρες») του Κανονισμού επισημαίνονται οι εξής παρεκκλίσεις σε σχέση με τις κείμενες διατάξεις, ήτοι τα άρθρα 147 και 148 του ν. 4412/2016.

- Δεν υπάρχει καμία αναφορά ως προς την έννοια των τμηματικών προθεσμιών (αποκλειστικών και ενδεικτικών), οι οποίες και είναι κρίσιμες, για την πορεία ολοκλήρωσης του έργου και φυσικά συνδέονται με τις τυχόν παρατάσεις που θα αιτηθεί ο ανάδοχος, εφόσον δεν επιτυγχάνει την ολοκλήρωση συγκεκριμένων εργασιών, σύμφωνα με το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.
- Σχετικά επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, σε κάποια έργα υπάρχουν αποκλειστικές τμηματικές προθεσμίες η τήρηση των οποίων είναι κρίσιμη για την πορεία του έργου γιατί, στη λήξη αυτών και με ολοκληρωμένες τις εργασίες οι οποίες προβλέπονται εντός

αυτών, ο ανάδοχος οφείλει να παραδώσει τμήμα του έργου προς χρήση. Επιπλέον, οι ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες λειτουργούν ως σταθμοί ενδιάμεσου ελέγχου της προόδου του έργου (βλ. παρ. 5 του άρθρου 147 του ν. 4412/2016).

- Επισημαίνεται ότι οι προθεσμίες ενός έργου (συνολική και τμηματικές) συνδέονται άμεσα με την επιβολή ή μη ποινικών ρητρών καθώς και με τον υπολογισμό του χρηματικού ποσού αυτών, εφόσον υπολογίζονται ανά ημέρα υπέρβασης εκάστης προθεσμίας μετά και την τυχόν παράταση αυτής. Το υπό εξέταση άρθρο εν συνεχεία αναφέρεται στον τρόπο επιβολής των ποινικών ρητρών, συνδέοντάς τες με τις προθεσμίες του έργου (ενδεικτικές και τμηματικές). Είναι προφανές, ωστόσο, ότι ελλείπει των ρυθμίσεων του άρθρου 147 του ν. 4412/2016 ή της παραπομπής σε αυτό, καθίσταται δυσχερής η εφαρμογή των ρυθμίσεων του προτεινόμενου Κανονισμού ως προς τις ποινικές ρήτρες.

39. Αναφορικά με το άρθρο 64 («Τροποποίηση σύμβασης – Αυξομειώσεις εργασιών Προθεσμίες και ποινικές ρήτρες») του Κανονισμού:

- Επισημαίνεται, επίσης, ότι στο υπό εξέταση άρθρο του Κανονισμού απουσιάζει πλήρως η αναφορά στις περιπτώσεις/προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να γίνουν τροποποιήσεις μιας σύμβασης χωρίς αύξηση της αξίας της, όπως για παράδειγμα χρήση απροβλέπτων, δαπάνες επί έλασσον (βλ. παρ. 3 του άρθρου 156 του ν. 4412/2016).
- Στη συνέχεια ο Κανονισμός αναφέρεται στην ανάγκη εκτέλεσης *‘...μη προβλεφθεισών συμπληρωματικών εργασιών και στην αρχική σύμβαση...’* χωρίς να αναφέρει από ποιο κονδύλι αυτές θα πληρωθούν ενώ για τη σύνταξή τους αναγράφει τελείως συνοπτικά ότι: *‘...η τιμή τους καθορίζεται με πρωτόκολλο που καταρτίζεται με ευθύνη του επιβλέποντος με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους, εγκρίνεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και θεωρείται από την Προϊσταμένη Αρχή. Εάν στην αρχική σύμβαση προβλέπονται τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές των συμπληρωματικών εργασιών καθορίζονται αναλόγως προς αυτές. Στις ανωτέρω τιμές εφαρμόζεται η έκπτωση της αρχικής σύμβασης, ρητή ή τεκμαρτή.....’.*
- Στις τελευταίες παραγράφους του παρόντος άρθρου του Κανονισμού αναφέρονται τα κάτωθι: *‘.....εάν υπάρχει ανάγκη να εκτελεσθούν επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την Προϊσταμένη Αρχή η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των απολογιστικών εργασιών της προηγούμενης παραγράφου. Για την έγκριση αυτή η Διευθύνουσα Υπηρεσία συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του επείγοντος και εκτίμηση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές τιμές μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για νέες εργασίες. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στις σχετικές πιστοποιήσεις και πριν από την έγκριση Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και που ενσωματώνονται στον επόμενο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών. Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%).....’.*
- Εκ των προαναφερθέντων διαφαίνεται η πρόκληση σύγχυσης αναφορικά με την τροποποίηση των συμβάσεων, την ανάγκη εκτέλεσης νέων τιμών, τον τρόπο σύνταξης αυτών καθώς και την τιμολόγησή τους, ποιες δυνατότητες υπάρχουν για πιθανή εξοικονόμηση κονδυλίων μεταξύ Ομάδων Εργασιών, τη χρήση του κονδυλίου απροβλέπτων δαπανών, τη σύνταξη του Α.Π.Ε. και των

Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε., με αποτέλεσμα να κρίνεται απαραίτητη η συνδρομή των σχετικών άρθρων του ν. 4412/2016, ανεξαρτήτως του πόσο εκτενή ή όχι είναι αυτά.

40. Αναφορικά με το άρθρο 68 («Υποκατάσταση αναδόχου») του Κανονισμού:

- Το εν λόγω άρθρο, το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 164 και στην παρ. 13 του άρθρου 160 του ν. 4412/2016, αναφέρει τους λόγους υποκατάστασης του αναδόχου, προβλέποντας σαφή ρήτρα αναθεώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 132 του ν.4412/2016 για την περίπτωση της έκπτωσης. Η παρ. 4 που αναφέρεται στην πτώχευση απαιτεί αναδιατύπωση προκειμένου να συνέχεται με το ανωτέρω άρθρο 132.

41. Αναφορικά με το άρθρο 69 («Πληρωμές – Επιμετρήσεις – Πρόσθετες καταβολές») του Κανονισμού:

- Το εν λόγω άρθρο αποτελεί αποσπασματική καταγραφή των άρθρων 149, 151 και 152 του ν. 4412/2016. Καταρχήν, σημειώνεται ότι υπάρχει συμφωνία Κανονισμού και νόμου ως προς τα βασικά στοιχεία, ήτοι ότι οι λογαριασμοί συντάσσονται ανακεφαλαιωτικοί, συνοδευόμενοι από τα απαραίτητα παραστατικά και τα αντίστοιχα επιμετρητικά στοιχεία, είναι δε μηνιαίοι. Περαιτέρω, ο κανονισμός στα πλαίσια απλοποίησής του αναφέρει ότι εντός της σύμβασης ορίζονται οι προθεσμίες ελέγχου και πληρωμής αυτών, οι διαδικασίες που ακολουθούνται, η δυνατότητα επιστροφής του από πλευράς αναθέτουσας αρχής με διορθώσεις, η επανυποβολή του κοκ. Αντίθετα, ο νόμος αναλύει πλήρως όλη τη διαδικασία η οποία και δε χρειάζεται να αναλυθεί στη σύμβαση (βλ συμβατικά τεύχη) αλλά είναι κοινή για όλες τις δημόσιες συμβάσεις έργων.
- Περαιτέρω, μια σημαντική διαφοροποίηση του εξεταζόμενου άρθρου σε σχέση με το νόμο είναι πως στο ν. 4412/2016 αναφέρεται ρητά ότι: *‘.....Απαγορεύεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες που δεν έχουν επιμετρηθεί...’*, ενώ παράλληλα, καταγράφονται οι περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει η δυνατότητα πληρωμής εργασιών έως ένα ποσοστό βάσει προσωρινών επιμετρητικών στοιχείων, τον τρόπο πληρωμής υλικών επιτόπου του έργου καθώς και τη δυνατότητα πληρωμής συγκεκριμένων ημιτελών εργασιών, μετά από έγκριση της Υπηρεσίας, ενώ επίσης περιγράφει και την πιθανότητα σύνταξης αρνητικού λογαριασμού.
- Επιπρόσθετα, ο νόμος δίδει τη δυνατότητα στον ανάδοχο για διεκδίκηση τόκων υπερημερίας λόγω καθυστέρησης πληρωμής λογαριασμών και καθορίζει τις δυνατότητες εκχώρησης ή μη των λογαριασμών προς τρίτους, δυνατότητες που δεν περιλαμβάνονται στον Κανονισμό.
- Μια εξαιρετικά σημαντική εργασία κατά τη διάρκεια εκτέλεσης ενός έργου είναι η επιμέτρηση των ποσοτήτων των εκτελούμενων εργασιών, ξεκινώντας πρώτα και κύρια από την παραλαβή του φυσικού εδάφους αμέσως πριν την έναρξη των εργασιών του αναδόχου και εν συνεχεία, στο τέλος κάθε μήνα ή σε άλλη χρονική περίοδο που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ο ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέστηκαν τον προηγούμενο μήνα (βλ. άρθρο 151 του ν. 4412/2016). Άλλωστε, όπως αναφέρεται και στο υπό εξέταση άρθρο του Κανονισμού, οι λογαριασμοί συνοδεύονται απαραίτητως από τα αντίστοιχα επιμετρητικά στοιχεία, η εξέταση και ο έλεγχος των οποίων, από πλευράς αναθέτουσας αρχής, ‘κρίνει’ την αποδοχή, απόρριψη ή και διόρθωση του κάθε λογαριασμού.
- Ο νόμος στην προκειμένη αναλύει διεξοδικά τον τρόπο που επιμετρούνται εργασίες και υλικά με ιδιαίτερη μνεία στην παραλαβή εργασιών, η ποσοτική επαλήθευση των οποίων δεν είναι δυνατή

στην τελική μορφή του έργου, όπως εργασίες που πρόκειται να επικαλυφθούν από άλλες και δεν είναι τελικά εμφανείς, ποσότητες που παραλαμβάνονται με ζύγιση ή άλλα παρόμοια, μέσω της σύστασης επιτροπής (βλ. παρ. 3 του άρθρου 151 και παρ. 2 του άρθρου 136 του ν. 4412/2016). Αντίθετα στον προτεινόμενο Κανονισμό, φαίνεται να δημιουργείται σύγχυση ως προς τον τρόπο που επιμετρούνται ποσότητες και υλικά, λόγω του λακωνικού τρόπου γραφής του, καίτοι οι επιμετρήσεις είναι από τις πλέον σημαντικές εργασίες κατά τη φάση εκτέλεσης ενός έργου, συνδεδεμένες άμεσα με το τελικό εργολαβικό αντάλλαγμα.

- Επίσης, στο νόμο υπάρχει η ρητή αναφορά πως: *‘. στις περιπτώσεις συμβάσεων που προβλέπουν πληρωμή με κατ’ αποκοπή τίμημα, τελική επιμέτρηση είναι η επιβεβαίωση κατασκευής των επιμέρους εργασιών ποιοτικά και ποσοτικά, όπως προβλέπονται στη σύμβαση. Για την πραγματοποίηση των τμηματικών πληρωμών εφαρμόζονται επιμέρους ποσοστά εκτέλεσης εργασιών κατά τμήματα του έργου, όπως ορίζεται στη σύμβαση...’*, αναφορά που απουσιάζει πλήρως από τον παρόντα κανονισμό.

42. Αναφορικά με το **άρθρο 70** («Λύση – Αναστολή της σύμβασης») του Κανονισμού επισημαίνεται ότι στην παρ. 2 του παρόντος άρθρου γίνεται, εκ παραδρομής, παραπομπή στο άρθρο 52 του Κανονισμού, αντί του ορθού άρθρου 56.

Επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων του Τμήματος Γ’ του ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΙΧ Παρακολούθηση και εκτέλεση συμβάσεων «Ειδικές διατάξεις για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών» σημειώνονται τα ακόλουθα

43. Αναφορικά με το **άρθρο 71** («Παρακολούθηση») επαναλαμβάνονται τα αναφερόμενα και για το άρθρο 59 «επίβλεψη» για τις συμβάσεις έργου. Η δυνατότητα ορισμού ως επιβλέποντα εξειδικευμένου εξωτερικού συμβούλου ή ομάδας εξειδικευμένων συμβούλων, που θα αποτελεί και το γνωμοδοτικό όργανο για την παρακολούθηση και εκτέλεση της σύμβασης, απαιτείται να συνοδεύεται από ρυθμίσεις πρόληψης καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων και διασφάλισης συνθήκης ακεραιότητας, προκειμένου να αποφευχθούν κίνδυνοι ανάπτυξης διαφθοράς.

44. Αναφορικά με το **άρθρο 73** («Προθεσμίες και ποινικές ρήτρες») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 2 του παρόντος άρθρου, η οποία αφορά στην παράταση της συνολικής διάρκειας της σύμβασης μετά από αίτημα του αναδόχου, θα πρέπει να προστεθεί η φράση *«...που υποβάλλεται πριν τη λήξη της σύμβασης»*.

45. Αναφορικά με το **άρθρο 76** («Πληρωμές») του Κανονισμού:

- Στο εν λόγω άρθρο προβλέπεται ότι *«η καταβολή της αμοιβής του αναδόχου γίνεται είτε με πλήρη εξόφληση της συμβατικής αξίας είτε τμηματικά, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στη σύμβαση»*. Ο τρόπος πληρωμής, ωστόσο, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα θα πρέπει για λόγους ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας να ορίζονται στη διακήρυξη.

46. Αναφορικά με το **άρθρο 78** («Εκπτώση αναδόχου») του Κανονισμού:

- Στην παρ. 2 του εν λόγω άρθρου ως μία εκ των περιπτώσεων που δύνανται να οδηγήσουν σε έκπτωση του αναδόχου θα πρέπει να προστεθεί και η περίπτωση της μη προσέλευσης του

αναδόχου για υπογραφή της σύμβασης, όπως προβλέπεται και στο άρθρο 50 παρ. 2 του προτεινόμενου Κανονισμού.

- Στο ίδιο πλαίσιο με την ως άνω συμπλήρωση, προτείνεται να προστεθεί στην παρ. 3 του εν λόγω άρθρου, ως μία εκ των περιπτώσεων κατά τις οποίες ο ανάδοχος δεν κηρύσσεται έκπτωτος, η περίπτωση όπου η σύμβαση δεν υπογράφηκε με ευθύνη της Εταιρείας.

Επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων του Τμήματος Δ' «Τελικές διατάξεις», σημειώνονται τα κατωτέρω:

47. Αναφορικά με το άρθρο 80 («Επίλυση διαφορών») του Κανονισμού:

- Το εν λόγω άρθρο πραγματεύεται το ζήτημα της επίλυσης διαφορών μεταξύ της Εταιρείας και του αναδόχου κατά την εκτέλεση των συμβάσεων. Τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο είναι ότι α) οι εν λόγω συμβάσεις διέπονται από το ελληνικό δίκαιο, β) καθ' ύλην αρμόδια για την επίλυση των διαφορών είναι τα δικαστήρια της Αθήνας, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση και ότι γ) οι προκύπτουσες διαφορές δύνανται να επιλύονται με διαιτησία. Δεν υπάρχει, ωστόσο, ουδεμία αναφορά σε λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης (ένδικο βοήθημα, προθεσμία άσκησης κ.α.) ή αντ' αυτού παραπομπή στις κείμενες διατάξεις του ν. 4412/2016 (βλ. άρθρα 174,175, 198, 205 και 205Α του ως άνω νόμου). Το κενό αυτό, ωστόσο, σε έναν Κανονισμό, ο οποίος επιχειρεί να καλύψει πρωτογενώς και όχι με παραπομπές στις κείμενες διατάξεις το σύνολο των εκφάνσεων του κύκλου μίας δημόσιας σύμβασης, ήτοι την ανάθεση και την εκτέλεση αυτής, είναι σημαντικό και προκαλεί προβληματισμό ως προς το τι θα εφαρμοστεί εν προκειμένω, εγείροντας ταυτόχρονα θέματα ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας κατά την εκτέλεση των συμβάσεων της Εταιρείας.
- Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι δεν γίνεται καμία αναφορά σε δυνατότητα διοικητικής επίλυσης των διαφορών που τυχόν προκύπτουν, μεταξύ των αναδόχων και της ΕΤΑΔ κατά την εκτέλεση των συμβάσεων, κατ' αναλογική εφαρμογή των άρθρων 174, 198 και 205 του ν. 4412/2016, στα οποία προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης «ένστασης» από τους αναδόχους κατά των πράξεων της αναθέτουσας αρχής ενώπιον της τελευταίας, όπως ειδικότερα ορίζεται στις ως άνω διατάξεις.
- Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Αρχής, με προφορική δήλωση των εκπροσώπων της ΕΤΑΔ, συμφωνήθηκε ότι θα υιοθετηθεί η αμέσως ανωτέρω παρατήρηση της Αρχής, συμπληρώνοντας τον Κανονισμό με σχετικές ρυθμίσεις, αφ' ενός μεν για την αποφυγή τυχόν συγχύσεως ως προς την εφαρμοζόμενη διαδικασία, αφ' ετέρου δε για λόγους πληρότητας του κειμένου.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, η Αρχή αποφασίζει ομόφωνα την **παροχή σύμφωνης γνώμης** επί του υποβληθέντος σχεδίου Κανονισμού Συμβάσεων Προμήθειας Προϊόντων, Παροχής Υπηρεσιών, Εκπόνησης Μελετών και Εκτέλεσης Έργων της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου Ανώνυμη Εταιρεία, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ, υποπερ. γγ του ν. 4013/2011, με τις προαναφερόμενες επιφυλάξεις και παρατηρήσεις, τις προτεινόμενες αναγκαίες βελτιώσεις και διορθώσεις, καθώς και για τους λόγους που αναφέρονται στο κεφάλαιο IV της παρούσας γνωμοδότησης, προκειμένου, ιδίως, να μην τίθενται

ζητήματα συμβατότητας προς το ενωσιακό δίκαιο, όπως ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το ν.4412/2016.

Αθήνα, 13 Μαΐου 2020

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αντιπρόεδρος

Αδάμ Καραγλάνης